

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 186 (XXX) — Nr. 157

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Marți, 20 februarie 2018

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 623 din 17 octombrie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 68 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații	2–3
Decizia nr. 32 din 23 ianuarie 2018 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 14, 18, 22 și 27 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici	4–14
Decizia nr. 51 din 1 februarie 2018 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 70/2017 privind modificarea și completarea Legii nr. 160/1998 pentru organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar	14–23
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
108. — Ordin al directorului general al Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară privind aprobarea începerii lucrărilor de înregistrare sistematică a imobilelor, pe sectoare cadastrale, în 7 unități administrativ-teritoriale din județul Teleorman	24–31

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 623**

din 17 octombrie 2017

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 68 alin. (3)
din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații**

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Valentina Bărbățeanu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu Drăgănescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 68 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, excepție ridicată de Liliana Boghițoiu în Dosarul nr. 8.640/180/2015 al Tribunalului Bacău — Secția I civilă și care constituie obiectul Dosarului nr. 412D/2016 al Curții Constituționale.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate. În susținerea acestui punct de vedere, arată că textul de lege criticat nu aduce atingere dreptului garantat de art. 21 din Constituție, ci reprezintă în sine o garanție a dreptului la un proces echitabil. Procedura lichidării asociației este o procedură necontencioasă, iar modalitatea de înștiințare a persoanelor interesate prin afișare la ușa instanței despre operațiunea efectuată de lichidator nu contravine prevederilor constituționale invocate de autorul excepției, întrucât se adresează unei categorii de persoane nedeterminate, și anume cea a persoanelor interesate, fiind imposibilă comunicarea către o persoană strict determinată despre care instanța nu are cunoștință.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 23 martie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 8.640/180/2015, **Tribunalul Bacău — Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 68 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații**, excepție ridicată de Liliana Boghițoiu într-o cauză având ca obiect soluționarea apelului formulat împotriva sentinței prin care Judecătoria Bacău a respins ca tardiv introdusă cererea de chemare în judecată referitoare la dizolvarea unei persoane juridice.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține că procedura de afișare la ușa instanței a rezultatului lichidării voluntare nu asigură cu necesitate respectarea dreptului la apărare al unui creditor, întrucât acesta nu poate

avea cunoștință de hotărârea judecătorească împotriva căreia poate declara apel. Autoarea excepției precizează că, în speță, nu a avut cunoștință de existența și conținutul bilanțului de lichidare și nici nu l-a putut contesta în termen. În consecință, nu a putut să se apere efectiv și să își susțină argumentele într-o etapă decisivă pentru drepturile sale cu caracter patrimonial. Citează, în acest sens, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului prin care s-a statuat că instanțele trebuie să facă tot ce se poate aștepta în mod rezonabil de la acestea pentru a cita participanții la proces și să se asigure că aceștia din urmă au cunoștință de procedurile din care fac parte (Hotărârea din 13 octombrie 2009, pronunțată în *Cauza Övüş împotriva Turciei*). Mai arată că dreptul la acțiune sau dreptul de recurs trebuie să se exercite din momentul în care părțile interesate pot cunoaște efectiv hotărârile judecătorești care le impun o obligație sau care ar putea aduce atingere drepturilor sau intereselor lor legitime. Susține că, în speță, fiind vorba despre un demers judiciar cu consecințe directe asupra drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, ar fi trebuit să aibă dreptul la un acces efectiv la această procedură și ar fi trebuit să beneficieze de toate garanțiile ce decurg din principiul contradictorialității și al „loialei citări”. Consideră că nu sunt respectate exigențele dreptului la un proces echitabil, procedura instituită de art. 68 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 constituind o îngrădire nejustificată a dreptului de a contesta bilanțul și marcând momentul descărcării de gestiune a lichidatorilor printr-o procedură obscură, care avantajează lichidatorii.

6. **Tribunalul Bacău — Secția I civilă** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, arătând că textul de lege nu aduce atingere dreptului de acces liber la justiție și reprezintă o garanție a dreptului părților la un proces echitabil. În acest sens, precizează că procedura lichidării, astfel cum este prevăzută de Ordonanța Guvernului nr. 26/2000, este o procedură necontencioasă, care presupune efectuarea unor operațiuni strict determinate de către un lichidator judiciar. Aceste operațiuni trebuie declarate în Registrul asociațiilor și fundațiilor al judecătoriei în a cărei circumscripție își are sediul asociația în termen de două luni de la terminarea lichidării, iar în același termen lichidarea se publică prin afișare la ușa instanței în a cărei circumscripție își are sediul persoana juridică. Această modalitate de încunoștințare a persoanelor interesate despre operațiunea efectuată de lichidator nu contravine prevederilor constituționale invocate de autoarea excepției, întrucât se adresează unor persoane nedeterminate, și anume categoriei persoanelor interesate, fiind deci imposibilă efectuarea unei comunicări unei persoane despre care instanța nu are cunoștință. Arată că legiuitorul a apreciat că această modalitate de comunicare a terminării lichidării este corespunzătoare tipului de act procedural efectuat și a prevăzut un termen rezonabil, de 30 de zile, înăuntrul căruia se poate contesta bilanțul lichidatorului, termen care este suficient de bine conturat pentru o persoană interesată și diligentă.

7. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor

două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

8. **Guvernul** își exprimă opinia în sensul că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Apreciază că procedura necontencioasă prin care legiuitorul a reglementat lichidarea asociațiilor și fundațiilor nu aduce atingere dreptului la apărare, chiar dacă publicitatea lichidării se efectuează prin afișare la ușa instanței. Consideră că această modalitate nu împiedică persoana interesată care depune un minimum de diligență să își exercite dreptul stabilit prin lege, legiuitorul punând, de altfel, la dispoziția acesteia un termen rezonabil, de 30 de zile, pentru contestarea bilanțului.

9. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile art. 68 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 39 din 31 ianuarie 2000, care au următoarea redactare: „*Publicarea lichidării se face prin afișarea la ușa instanței în a cărei circumscripție teritorială își are sediul persoana juridică, în termen de două luni de la terminarea lichidării*”.

12. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate, prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor din Constituție cuprinse în art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil, art. 24 care garantează dreptul la apărare, art. 53 referitor la restrângerea exercițiului unor drepturi sau unor libertăți și art. 124 referitor la înfăptuirea justiției. Prin raportare la dispozițiile art. 20 din Constituție, se invocă, de asemenea, și prevederile art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, privind dreptul la un proces echitabil.

13. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 instituie, prin prevederile capitolului IX, o procedură specială de dizolvare și lichidare a asociațiilor, fundațiilor și federațiilor, ca persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial, care are ca

17. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Liliana Boghițoiu în Dosarul nr. 8.640/180/2015 al Tribunalului Bacău — Secția I civilă și constată că dispozițiile art. 68 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Bacău — Secția I civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 17 octombrie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

finalitate îndestularea creditorilor, transmiterea bunurilor rămase în urma lichidării și radierea acestor forme asociative din Registrul asociațiilor și fundațiilor.

14. Autoarea excepției susține, în esență, că se încalcă dreptul la un proces echitabil și dreptul la apărare al creditorilor, din cauza faptului că publicarea lichidării se face prin afișarea la ușa instanței în a cărei circumscripție teritorială își are sediul persoana juridică, astfel că persoanele interesate nu pot afla despre încheierea lichidării asociației sau fundației. Față de aceste critici, Curtea reține că, în conformitate cu prevederile art. 68 alin. (2) și (3) din ordonanță, în cazul dizolvării, ca modalitate de încetare a activității persoanei juridice, lichidatorii au obligația ca, în termen de două luni de la terminarea lichidării, să depună bilanțul, registrul jurnal și un memorandum, declarând operațiunile de lichidare la Registrul asociațiilor și fundațiilor al judecătoriei în a cărei circumscripție teritorială își are sediul asociația sau fundația. În același timp, aceștia trebuie să îndeplinească toate procedurile pentru publicarea lichidării asociației sau fundației, întrucât art. 70 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 permite oricărei persoane interesate ca, în interval de 30 de zile de la depunerea bilanțului, să conteste acest act la judecătoria în a cărei circumscripție teritorială se află sediul persoanei juridice lichidate.

15. Curtea constată că aducerea la cunoștința publică se realizează, potrivit textului de lege criticat, prin afișare, aceasta fiind singura modalitate prin care, în mod practic, se poate crea cadrul necesar exercitării dreptului de a contesta bilanțul lichidatorului, în condițiile în care acesta este acordat, generic, oricărei persoane interesate. Imposibilitatea individualizării în concret a persoanelor interesate să recurgă la mijlocul procedural prevăzut de art. 68 alin. (3) din ordonanță face inutilizabilă procedura citării astfel cum aceasta este reglementată prin Codul de procedură civilă. Această împrejurare a determinat legiuitorul să opteze pentru modalitatea afișării la sediul instanței, o asemenea manieră de aducere la cunoștință publică putând satisface imperativul publicității, necesar pentru exercitarea dreptului de a contesta bilanțul întocmit de lichidator. În condițiile unei atitudini diligente, persoanele interesate pot afla despre lichidare și au la dispoziție un termen de 30 de zile în care legea le permite să formuleze contestații.

16. Prin urmare, nu pot fi reținute criticile aduse prevederilor art. 68 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000, textul de lege menționat neconstituindu-se într-un obstacol în ce privește accesul liber la justiție și nefiind de natură să aducă atingere dreptului la un proces echitabil sau dreptului la apărare, care va putea fi exercitat plenar în cursul judecării contestației introduse potrivit art. 70 alin. (1) din ordonanță.

Magistrat-asistent,
Valentina Bărbățeanu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 32

din 23 ianuarie 2018

referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 14, 18, 22 și 27 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Mihaela Senia Costinescu	— magistrat-asistent-șef

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, obiecție formulată de Președintele României, în temeiul prevederilor art. 146 lit. a) din Constituție și art. 15 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale.

2. Cu Adresa nr. CP1/1.733 din 4 decembrie 2017, Președintele României a trimis Curții Constituționale sesizarea formulată, care a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr. 12.053 din 4 decembrie 2017 și constituie obiectul Dosarului nr. 2.857A/2017.

3. În motivarea sesizării de neconstituționalitate, autorul formulează critici de neconstituționalitate cu privire la abrogarea suspendării raportului de serviciu al funcționarului public ca urmare a trimiterii în judecată, sub aspectul încălcării dispozițiilor art. 1 alin. (3) și (4), art. 16 alin. (1) și art. 54 alin. (2) din Constituție, cu privire la introducerea posibilității de delegare a competenței de organizare a concursului pentru ocuparea funcțiilor publice prin ordin al președintelui Agenției Naționale a Funcționarilor Publici, cu încălcarea art. 1 alin. (4) și alin. (5) din Constituție, precum și cu privire la transformarea unei funcții de nivel inferior pentru a corespunde studiilor și/sau vechimii funcționarului public de conducere, cu încălcarea art. 16 alin. (1) din Constituție.

4. În ceea ce privește primul aspect criticat — **dispozițiile art. I pct. 18 și 22** din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, autorul sesizării susține că noile dispoziții legale diminuează standardele de integritate, componente ale statutului de drept. Arată că, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reținut că sancțiunea prevăzută de art. 94 alin. (1) lit. m) din Legea nr. 188/1999, cea a suspendării de drept a raportului de serviciu al funcționarului public trimis în judecată pentru săvârșirea unei infracțiuni de natura celor prevăzute la art. 54 lit. h), are ca finalitate protejarea autorității sau a instituției publice față de pericolul continuării activității ilicite și al extinderii consecințelor periculoase ale faptei penale săvârșite de către funcționarul public. Ținând cont de natura administrativă a acestei măsuri, „nu se pune problema nerespectării prezumției de nevinovăție, care va trebui însă respectată pe tot parcursul desfășurării întregului proces penal pornit împotriva respectivului funcționar public, până la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare”. Această sancțiune este una temporară și urmărește un scop legitim, fiind în concordanță cu exigențele constituționale. Funcționarul public al cărui raport de serviciu a fost suspendat își reia activitatea în conformitate cu art. 86 alin. (3) din Legea

nr. 188/1999, în cazul în care s-a dispus clasarea sau renunțarea la urmărirea penală ori achitarea sau renunțarea la aplicarea pedepsei ori amânarea aplicării pedepsei, precum și în cazul încetării procesului penal. De asemenea, respectivului funcționar public îi vor fi achitate drepturile salariale aferente perioadei de suspendare. Prin raportare la scopul legitim avut în vedere de legiuitor, măsura este justificată de necesitatea asigurării autorității și integrității funcției publice. Măsura suspendării raportului de serviciu vizează doar infracțiuni de o anumită gravitate: infracțiuni contra umanității, contra statului sau contra autorității, infracțiuni de corupție și de serviciu, infracțiuni care împiedică îndeplinirea justiției, infracțiuni de fals ori situația unei infracțiuni săvârșite cu intenție care ar face persoana ce deține funcția publică incompatibilă cu exercitarea respectivei funcții publice. Având în vedere că funcția publică implică ansamblul atribuțiilor și responsabilităților, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor de putere publică, standardele privind integritatea și deontologia funcționarului public trebuie să fie astfel stabilite încât faptele penale săvârșite de acesta să nu se răsfrângă asupra instituției publice. Aceste standarde privind integritatea și deontologia profesională se mențin atât în situația în care există o condamnare definitivă a acestuia de către instanța de judecată, fiind înlăturată prezumția de nevinovăție, cât și în situația în care funcționarul public este trimis în judecată pentru infracțiuni de o gravitate deosebită, în acest ultim caz nefiind înlăturată prezumția de nevinovăție. Cele două situații diferite reclamă soluții juridice diferite pentru protejarea aceleiași valori sociale. Atunci când intervine trimiterea în judecată, deci există o suspiciune rezonabilă cu privire la comiterea unor infracțiuni, nu este înlăturată prezumția de nevinovăție, dar nu se poate reține că autoritatea și integritatea funcției publice nu sunt afectate, motiv pentru care legiuitorul a instituit regula conform căreia se suspendă de drept raportul de serviciu pentru funcționarul urmărit penal. În acest sens, prin Decizia nr. 302 din 28 aprilie 2015, Curtea a reținut că, referitor la suspendarea din funcție a funcționarilor publici ca urmare a trimiterii în judecată pentru săvârșirea anumitor infracțiuni, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin Decizia de inadmisibilitate din 22 noiembrie 2011, pronunțată în *Cauza Țehanciu împotriva României*, a observat că autoritatea publică ce dispune măsura suspendării din funcție nu pretinde că reclamantul a comis vreun act ilegal și nimic din decizia sa nu indică vreo apreciere sau antepunere a vinovăției reclamantului cu privire la acuzațiile penale aduse împotriva acestuia. Într-adevăr, suspendarea sa este obligatorie și automată potrivit Legii nr. 188/1999, însă nimic din această lege nu arată că scopul măsurii atacate de suspendare este punitiv, ci mai degrabă de precauție și provizoriu, în măsura în care privește apărarea interesului public, prin suspendarea din funcție a unei persoane acuzate de comiterea unei infracțiuni de serviciu, și, astfel, de prevenire a altor posibile acte similare sau consecințe ale unor asemenea acte. În consecință, elementul comun care conduce la protejarea autorității și integrității funcției publice este faptul că funcționarul public condamnat definitiv sau trimis în judecată nu mai desfășoară efectiv atribuțiile de serviciu, fie cu caracter definitiv (în cazul certitudinii comiterii

unor infracțiuni), fie cu caracter temporar (numai pe perioada în care a existat suspiciunea comiterii unor infracțiuni).

5. Cu privire la integritatea în funcția publică, instanța constituțională a dezvoltat o amplă jurisprudență, reținând că exercitarea funcțiilor și demnităților publice trebuie să se realizeze în coordonatele statului de drept, care „presupune, pe de o parte, capacitatea statului de a asigura cetățenilor servicii publice de calitate și de a crea mijloacele pentru a spori încrederea acestora în instituțiile și autoritățile publice. Aceasta presupune obligația statului de a impune standarde etice și profesionale, în special celor chemați să îndeplinească activități ori servicii de interes public și, cu atât mai mult, celor care îndeplinesc acte de autoritate publică, adică pentru acei agenți publici sau privați care sunt investiți și au abilitatea de a invoca autoritatea statului în îndeplinirea anumitor acte sau sarcini. Statul este dator să creeze toate premisele — iar cadrul legislativ este una dintre ele — pentru exercitarea funcțiilor sale de către profesioniști care îndeplinesc criteriile profesionale și de probitate morală” (Decizia Curții Constituționale nr. 582 din 20 iulie 2016).

6. Așadar, autorul sesizării susține că abrogarea dispozițiilor art. 86 alin. (2) și (3), precum și ale art. 94 alin. (1) lit. m) din Legea nr. 188/1999 — art. I pct. 18 și 22 din legea supusă controlului de constituționalitate — determină diminuarea standardelor de integritate cu privire la exercitarea unei funcții publice și afectează profund încrederea cetățenilor în instituții. Aceste standarde se constituie într-un element component al statului de drept și al democrației constituționale, valori supreme în cadrul unei societăți democratice, consacrate la nivel constituțional de art. 1 alin. (3) și alin. (4). Mai mult, dispozițiile criticate creează un privilegiu nejustificat și încalcă art. 16 alin. (1) din Constituție. Pentru protejarea integrității și prestigiului funcției publice investite cu autoritate de stat, legiuitorul a prevăzut suspendarea din funcție la momentul trimiterii în judecată sau al arestului preventiv, pentru: membrii Guvernului — conform art. 109 alin. (2) din Constituție; aleșii locali — art. 56 alin. (1) și art. 71 alin. (1) din Legea nr. 215/2001; salariați — potrivit art. 50 lit. g) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii; judecători și procurori — potrivit art. 62 alin. (1) lit. a) și a1) din Legea nr. 303/2004; judecătorii constituționali — potrivit art. 66 alin. (3) din Legea nr. 47/1992; notarii publici — potrivit art. 41 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 36/1995; practicienii în insolvență — potrivit art. 36 lit. h) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 86/2006; personalul auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești — Legea nr. 567/2004. Aceste considerente sunt valabile și în cazul funcționarilor publici, sancțiunea administrativă a suspendării de drept a raportului de serviciu fiind una care întărește efectul disuasiv al protejării integrității în funcția publică și a încrederii cetățenilor în persoanele care sunt investite cu autoritate de stat. Din categoria persoanelor amintite anterior cărora le sunt încredințate funcții publice, în sensul art. 54 alin. (2) din Constituție, instituirea unui privilegiu prin abrogarea cazului de suspendare a raportului de serviciu la trimiterea în judecată pentru funcționarii publici trebuie să se bazeze pe un criteriu obiectiv și rațional. Or, autorul sesizării apreciază că instituirea unui astfel de privilegiu pentru funcționarii publici în cadrul Legii nr. 188/1999 nu este unul justificat obiectiv și rațional, încălcându-se prevederile art. 16 alin. (1) din Constituție. Mai mult, o prevedere care elimină sancțiunea suspendării raportului de serviciu al unui funcționar public trimis în judecată pentru infracțiuni de o anumită gravitate este de natură să aducă atingere standardelor etice și profesionale necesare pentru persoanele investite cu autoritate a statului, ceea ce încalcă art. 54 alin. (2) din Constituție. Incriminarea faptelor în legătură cu serviciul și a faptelor de corupție sunt consecințe ale protecției penale acordate unor valori sociale deosebit de

importante, aspecte confirmate și de Decizia Curții Constituționale nr. 582 din 20 iulie 2016. Astfel, se poate observa o contradicție evidentă între cerințele de probitate pentru ocuparea unei funcții publice, condiții stabilite de art. 54 din Legea nr. 188/1999, și modificarea legislativă propusă, care permite menținerea raportului de serviciu la trimiterea în judecată a funcționarilor publici.

7. Cu privire la cel de al doilea aspect criticat — dispozițiile art. I pct. 14 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici —, autorul obiecției de neconstituționalitate arată că funcționarii publici sunt investiți cu exercițiul autorității publice, iar raportul de serviciu al acestora ia naștere, se execută și se stinge în condițiile Legii nr. 188/1999, lege cu caracter organic. Tocmai de aceea, dispozițiile referitoare la organizarea concursului de recrutare se referă în mod intrinsec la statutul funcționarului public. Așa cum s-a reținut în jurisprudența Curții Constituționale, „aspectele esențiale ale ocupării posturilor funcționarilor publici trebuie reglementate prin lege organică”. Or, dispozițiile art. I pct. 14 din legea supusă controlului Curții Constituționale introduc posibilitatea ca Agenția Națională a Funcționarilor Publici, prin ordin al președintelui, să delege autorităților sau instituțiilor publice competența de a organiza concursuri de recrutare și promovare pentru ocuparea funcțiilor publice de execuție, a funcțiilor publice de conducere de șef serviciu și șef birou, precum și a funcțiilor publice specifice asimilate acestora. Astfel, prin soluția legislativă criticată se ajunge la situația ca un aspect esențial care vizează raportul de serviciu, reglementat de legea organică, să fie delegat printr-un act administrativ, cu caracter infralegal, ceea ce determină o stare de incertitudine juridică, aspect sancționat prin jurisprudența Curții Constituționale.

8. Așadar, autorul sesizării susține că, pe de o parte, prevederile criticate contravin art. 1 alin. (4) din Constituție referitor la principiul separației și echilibrului puterilor în stat întrucât instituie posibilitatea ca președintele Agenției Naționale a Funcționarilor Publici să aprecieze cu privire la eliminarea competenței legale a Agenției Naționale a Funcționarilor Publici (A.N.F.P.) de a organiza conform procedurii legale concursurile de recrutare, și, pe de altă parte, încalcă art. 1 alin. (5) din Constituție, în componenta sa referitoare la incertitudinea și impredictibilitatea aplicării legii, întrucât, atunci când apreciază necesitatea delegării competențelor legale ale A.N.F.P. către autorități și instituții publice, legea nu prevede și procedura de urmat în acest caz specific.

9. În ceea ce privește ultimul aspect criticat, autorul sesizării arată că, potrivit art. I pct. 27 din legea supusă controlului Curții Constituționale, funcționarul public de conducere are prioritate la ocuparea unei funcții publice vacante de nivel inferior, chiar și atunci când funcția vacantă de nivel inferior este o funcție publică de execuție care nu corespunde studiilor și/sau vechimii în specialitatea funcționarului public de conducere. În acest caz, funcția publică de execuție de nivel inferior va fi transformată într-o funcție publică corespunzătoare, dacă transformarea nu afectează structura organizatorică aprobată. În comparație cu persoanele care îndeplinesc condițiile de studii și vechime pentru ocuparea funcției publice vacante, acordarea priorității la ocuparea respectivei funcții unui funcționar public de conducere, chiar în situația în care acesta nu îndeplinește condițiile de studii și vechime, reprezintă un privilegiu nejustificat rațional și obiectiv. Conform jurisprudenței Curții Constituționale, deosebirea de tratament pentru situațiile în care se află anumite categorii de persoane „trebuie să difere în esență pentru a se justifica deosebirea de tratament juridic, iar această deosebire de tratament trebuie să se bazeze pe un criteriu obiectiv și rațional”. Acest argument este susținut și de faptul că, în prezent, art. 99 din Legea nr. 188/1999 prevede și alte opțiuni pentru funcționarul public eliberat din funcție precum: punerea la

dispoziție a funcțiilor publice vacante disponibile în cazul motivelor neimputabile funcționarului sau transferul acestuia în interes de serviciu sau la cerere pe o altă funcție vacantă pentru care funcționarul corespunde cerințelor de studii și vechime. Prin raportare la aceste argumente, deosebirea de tratament nu este justificată, iar privilegiul creat pentru funcționarii publici de conducere nu corespunde unui criteriu obiectiv și rațional, încălcându-se astfel dispozițiile art. 16 alin. (1) din Constituție.

10. În conformitate cu dispozițiile art. 16 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, sesizarea a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului, precum și Avocatului Poporului, pentru a comunica punctul lor de vedere.

11. **Guvernul** a transmis cu Adresa nr. 5/8.094/2017, înregistrată la Curtea Constituțională sub nr. 12.318 din 13 decembrie 2017, punctul său de vedere, în care susține netemeinicia criticii formulate cu privire la abrogarea suspendării raportului de serviciu al funcționarului public ca urmare a trimiterii în judecată. Statul are obligația de a impune standarde etice și profesionale, în special celor chemați să îndeplinească activități ori servicii de interes public și cu atât mai mult celor care îndeplinesc acte de autoritate publică, adică acei agenți publici sau privați care sunt investiți și au abilitarea de a invoca autoritatea statului în îndeplinirea anumitor acte sau sarcini. Prin urmare, deși reprezintă indiscutabil o diminuare a standardelor în materie de integritate și probitate morală în exercitarea funcției publice, Guvernul consideră că „nu orice diminuare a acestor standarde reprezintă în mod automat și o încălcare a principiilor statului de drept, marja de apreciere a fluctuației standardelor în materie fiind de competența exclusivă a legiuitorului și constituind o problemă de oportunitate”.

12. Cu privire la critica ce vizează încălcarea art. 16 alin. (1) din Constituție, prin crearea unui privilegiu nejustificat prin raportare la standardele de integritate și probitate aplicabile membrilor Guvernului, aleșilor locali, salariaților, judecătorilor și procurorilor, judecătorilor constituționali, notarilor, practicienilor în insolvență, personalului de specialitate al instanțelor judecătorești, Guvernul consideră că „înstituirea unui regim diferit în cazul funcționarilor publici poate apărea ca fiind justificată”.

13. În ceea ce privește pretinsa încălcare a art. 54 alin. (2) din Constituție, Guvernul apreciază că dispozițiile criticate nu pot fi calificate de natură a aduce atingere acestor prevederi constituționale, care fac referire la manifestarea fidelității față de țară, ca dimensiune firească a activității funcționarilor publici și consacrarea formală a acesteia prin depunerea jurământului.

14. Referitor la critica art. 1 pct. 14 privitoare la introducerea posibilității de delegare a competenței de organizare a concursului pentru ocuparea funcțiilor publice prin ordin al președintelui A.N.F.P., având în vedere jurisprudența Curții Constituționale (Decizia nr. 414 din 14 aprilie 2010 și Decizia nr. 392 din 2 iulie 2014) și ținând seama de faptul că textul criticat se referă la momentul accesului/ocupării efective a funcțiilor publice prin concurs de recrutare/promovare, Guvernul arată că argumentele reținute de Curte privind principiul separației și echilibrului puterilor în stat și cele privind reglementarea numai prin lege a elementelor privind statutul funcționarilor publici sunt aplicabile și în speța de față, astfel că, sub acest aspect, „critica de neconstituționalitate ar putea fi considerată ca fiind întemeiată”.

15. Privitor la încălcarea principului egalității în drepturi prin transformarea unei funcții de nivel inferior pentru a corespunde studiilor și/sau vechimii funcționarului public de conducere prin art. 1 pct. 27 din legea criticată, Guvernul arată că „accesul la funcția publică trebuie să se facă prin examen/concurs, și nu prin alte modalități, deoarece s-ar ocoli chiar această cerință constituțională, ajungându-se la situații de discriminare sub

aspectul accesului la funcția publică”. În acest sens Curtea, prin Decizia nr. 1.039 din 9 iulie 2009, a statuat că statul are obligația „de a reglementa condiții obiective și nediscriminatorii, de natură a garanta accesul la un loc de muncă”. Acest considerent este aplicabil și situației de față, astfel încât „în măsura în care legiuitorul nu garantează condiții nediscriminatorii și cu privire la modalitatea de ocupare a funcției publice, textul criticat poate prezenta vicii de neconstituționalitate prin raportare la art. 16 din Constituție.”

16. **Președinții Senatului și Camerei Deputaților** nu au comunicat punctul lor de vedere cu privire la obiecția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctul de vedere al Guvernului, raportul judecătorului-raportor, dispozițiile Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, precum și prevederile Constituției, reține următoarele:

17. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție și ale art. 1, art. 10, art. 15, art. 16 și art. 18 din Legea nr. 47/1992, să se pronunțe asupra constituționalității prevederilor legale criticate.

18. Deși prin actul de sesizare al Curții Constituționale autorul obiecției de neconstituționalitate formulează o obiecție cu privire la Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, din conținutul actului rezultă că **obiect al criticilor de neconstituționalitate** îl constituie doar dispozițiile art. 1 pct. 14, 18, 22 și 27 din legea menționată.

19. Autorul sesizării susține că dispozițiile criticate contravin prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (3), (4) și (5), art. 16 alin. (1) și ale art. 54 alin. (2) din Constituție.

20. În vederea soluționării prezentei sesizări, Curtea procedează, mai întâi, la verificarea admisibilității acesteia. Analiza îndeplinirii condițiilor de admisibilitate a sesizării trebuie realizată prin raportare la art. 15 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, potrivit căruia „*Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității legilor înainte de promulgarea acestora, la sesizarea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a Guvernului, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Avocatului Poporului, a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori.*” Astfel, se constată că actul supus controlului de constituționalitate este o lege adoptată de Parlamentul României, sesizarea fiind formulată de Președintele României, care, potrivit dispozițiilor legale, întrunește calitatea de titular al sesizării.

21. Propunerea de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici a fost inițiată de un număr de 8 deputați și senatori și înaintată Senatului, în calitate de primă Cameră sesizată, la data de 27 aprilie 2015. Inițiativa legislativă este justificată în *Expunerea de motive* de necesitatea „întării respectării principiilor egalității de șanse, nediscriminării și echității între funcționarii publici”. Se arată, printre altele, că: „Pentru a înlătura discriminarea între personalul contractual și funcționarii publici, propunem ca la art. 86 alin. (2), suspendarea raportului de serviciu pentru săvârșirea unei infracțiuni de natura celor prevăzute la art. 54 lit. h), să fie opțională și nu obligatorie cum este în forma actuală, cu atât mai mult cu cât în cazul în care funcționarul public își reia activitatea după achitare sau încetarea procesului penal, este obligatorie achitarea drepturilor salariale aferente perioadei de suspendare.” Se propune, de asemenea, completarea art. 98 în sensul posibilității continuării activității după pensionare, justificat de „necesitatea continuării și/sau finalizării unor proiecte în care funcționarii publici sunt implicați

prin natura funcției deținute; pentru asigurarea funcționării în bune condiții a activității în instituțiile publice, în cazul vacanței, într-o anumită perioadă, a unui număr mai mare de posturi publice; pentru eliminarea unor inechități în ceea ce privește posibilitatea continuării activității după împlinirea vârstei standard de pensionare, între funcționarii publici și alte categorii profesionale (medici, profesori etc.).”

22. Propunerea legislativă a primit Avizul Consiliului Legislativ, adoptat la data de 25 martie 2015, prin care această autoritate a avizat favorabil inițiativa, cu unele observații punctuale. În ceea ce privește „pretinsa discriminare creată datorită aplicării unui tratament juridic diferit funcționarilor publici față de celelalte categorii de funcționari sub aspectul suspendării raportului de serviciu”, Consiliul Legislativ, având în vedere finalitatea normei în forma aflată în vigoare, astfel cum a fost reținută în jurisprudența Curții Constituționale, a sugerat renunțarea la modificarea propusă.

23. Propunerea legislativă a fost aprobată de Senatul României, în data de 29 iunie 2015, și trimisă spre Camera decizională. La 22 iunie 2016, Camera Deputaților, în temeiul art. 75 și art. 76 alin. (1) din Constituție, a adoptat legea și a trimis-o spre promulgare Președintelui României în data de 2 iulie 2016.

24. În termenul legal, *Guvernul României a formulat obiecție de neconstituționalitate*, care a fost admisă de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 667 din 9 noiembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 57 din 19 ianuarie 2017.

25. În procedura de reexaminare a legii, a fost eliminată norma declarată neconstituțională, legea fiind adoptată de cele două Camere ale Parlamentului, în ședințele din 27 februarie 2017 (Senatul), respectiv 25 aprilie 2017 (Camera Deputaților). Legea a fost trimisă spre promulgare *Președintelui României*, care la data de 15 mai 2017 a formulat cerere de reexaminare, prin care arată că nu se justifică intervenția legislativă prevăzută la art. I pct. 18 și pct. 22, care abrogă dispozițiile referitoare la suspendarea raportului de serviciu al funcționarului public ca urmare a trimiterii în judecată. În ceea ce privește aplicarea în timp a dispozițiilor privitoare la suspendarea raporturilor de serviciu, Președintele a susținut că se impune și reanalizarea art. II alin. (1) din legea transmisă la promulgare, întrucât norma este lipsită de claritate, putând genera interpretări diferite în practică, mai ales prin raportare la art. I pct. 22 din lege. De asemenea, Președintele a apreciat că ar trebui reanalizate și intervențiile legislative prin care sunt modificate unele prerogative ale Agenției Naționale a Funcționarilor Publici (A.N.F.P.) ce au drept consecință diminuarea influenței sale în procesul de recrutare a funcționarilor publici și de management al funcției publice.

26. Legea a fost reexaminată de cele două Camere ale Parlamentului și adoptată, cu amendamente privind art. II alin. (1), atât de Senat, în data de 30 octombrie 2017, cât și de Camera Deputaților, în data de 14 noiembrie 2017. În data de 20 noiembrie 2017, legea a fost trimisă pentru promulgare *Președintelui României*, care, în termenul prevăzut de lege, a formulat *obiecția de neconstituționalitate care constituie obiectul prezentului dosar*.

27. **Analiza criticii referitoare la dispozițiile art. I pct. 18 și 22 privind abrogarea suspendării raportului de serviciu al funcționarului public ca urmare a trimiterii în judecată prin raportare la prevederile art. 1 alin. (3) și (4), art. 16 alin. (1) și art. 54 alin. (2) din Constituție.** Funcția publică reprezintă ansamblul atribuțiilor și responsabilităților, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor de putere publică de către administrația publică centrală, administrația publică locală și autoritățile administrative autonome. Printre principiile care stau la baza exercitării funcției publice, enumerate de art. 3 din Legea

nr. 188/1999, sunt principiul legalității, imparțialității și obiectivității și principiul responsabilității, în conformitate cu prevederile legale. În ceea ce privește legalitatea, aceasta este de esența activității statului, a administrației în ansamblul ei. Însuși modul de definire a administrației publice, de către majoritatea autorilor de specialitate, face referire la realizarea funcției publice prin punerea în aplicare, respectiv executarea legii, în limitele stabilite de aceasta. Principiul legalității exprimă în conținutul lui două exigențe ale statului de drept: obligația tuturor subiecților de drept de a respecta normele juridice în vigoare, precum și de a respecta ierarhia acestora în sistemul normativ intern. De aceea, în mod firesc, textul prevede, ca primă trăsătură a serviciului public pe care îl prestează funcționarul public, realizarea lui în conformitate cu dispozițiile legii.

28. În strânsă legătură cu legalitatea acțiunii administrației și, implicit, a funcționarilor săi, sunt imparțialitatea și obiectivitatea serviciului public. Imparțialitatea este o trăsătură care își află legitimitatea în chiar norma constituțională, mai precis în art. 16 alin. (1) și (2), care garantează egalitatea tuturor cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și discriminări, precum și faptul că nimeni nu este mai presus de lege. Caracterul imparțial și obiectiv al serviciului public derivă din calitatea serviciilor publice de a asigura egalitatea de tratament a cetățenilor în fața autorităților și instituțiilor publice, principiu în temeiul căruia funcționarii publici au îndatorirea de a aplica același regim juridic în situații identice sau similare. Sub acest aspect, Legea nr. 7/2004 privind Codul de conduită a funcționarilor publici consacră, la art. 3 lit. e), *imparțialitatea și independența* — principiu conform căruia funcționarii publici sunt obligați să aibă o atitudine obiectivă, neutră față de orice interes politic, economic, religios sau de altă natură, în exercitarea funcției publice, *profesionalismul* — principiu conform căruia funcționarii publici au obligația de a îndeplini atribuțiile de serviciu cu responsabilitate, competență, eficiență, corectitudine și conștiinciozitate, și *integritatea morală* — principiu conform căruia funcționarilor publici le este interzis să solicite sau să accepte, direct ori indirect, pentru ei sau pentru alții, vreun avantaj ori beneficiu în considerarea funcției publice pe care o dețin, sau să abuzeze în vreun fel de această funcție.

29. Calitatea profesională și morală a persoanei care își desfășoară activitatea în structurile administrației publice, în calitate de funcționar public, constituie fundamentul responsabilității acesteia, respectiv convingerea interioară privind misiunea care îi revine, în funcția cu care a fost investită. Aceste calități se află în strânsă legătură cu procesul de recrutare, promovare și păstrare în corpul profesional al funcționarilor publici. Cu alte cuvinte, pentru a garanta caracterul profesionist al serviciului public, statul trebuie să ia măsuri în scopul asigurării profesionalismului celor care îl realizează, pe de o parte, precum și a calității prestațiilor serviciului public, pe de altă parte.

30. Corolar al acestor principii, se regăsește în **teoria actului administrativ**, cu caracter de constantă a dreptului administrativ, faptul că actul administrativ se bucură de trei prezumții, respectiv *prezumția de legalitate* — conformitatea cu legea, *prezumția de veridicitate* — conformitatea cu adevărul și *prezumția de autenticitate* — presupunerea că emană de la organul indicat prin forma exterioară a actului.

31. Potrivit art. 2 din Legea nr. 188/1999, funcționarii publici desfășoară activități care implică exercitarea unor prerogative de putere publică. Aceștia sunt numiți în funcție printr-un act administrativ unilateral emis de o autoritate sau instituție publică, ca urmare a promovării unui concurs, fiind selectați pe criterii de competență profesională. Mai mult, astfel cum se precizează în art. 1 alin. (2) din Legea nr. 188/1999, funcționarul public își desfășoară activitatea în folosul serviciului public pe care îl

deservește, în interesul cetățenilor, precum și al autorităților și instituțiilor publice din administrația publică centrală și locală.

32. În ceea ce privește recrutarea în funcția publică, legea prevede condiția lipsei antecedentelor penale, **dispozițiile art. 54 lit. h) din Legea nr. 188/1999 enumerând infracțiunile care atrag incompatibilitatea cu exercitarea unei funcții publice:** infracțiuni contra umanității, contra statului sau contra autorității, de serviciu sau în legătură cu serviciu, care împiedică înfăptuirea justiției, de fals ori a unor fapte de corupție sau a unei infracțiuni săvârșite cu intenție care ar face-o incompatibilă cu exercitarea funcției publice, cu excepția situației în care a intervenit reabilitarea.

33. Enumerarea din text este enunțiativă, nu limitativă, în sensul că se trimite la orice altă infracțiune săvârșită cu intenție care ar atrage incompatibilitatea cu exercitarea unei funcții publice. Însă, Curtea observă că **formula redacțională nu impune lipsa oricărui antecedent penal, ci doar a acelor antecedente care ar face incompatibilă persoana cu funcția pe care ar urma să o exercite.**

34. Potrivit dispozițiilor art. 86 alin. (1) din lege, „Răspunderea funcționarului public pentru infracțiunile săvârșite în timpul serviciului sau în legătură cu atribuțiile funcției publice pe care o ocupă se angajează potrivit legii penale”. În acest sens, Curtea reține că art. 98 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 188/1999 stabilește unul dintre cazurile de încetare de drept a raportului de serviciu al funcționarului public, respectiv la data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești prin care s-a dispus una dintre următoarele soluții: fie condamnarea pentru o faptă prevăzută la art. 54 lit. h) din Legea nr. 188/1999, caz în care nu prezintă relevanță pedeapsa aplicată, importantă fiind doar stabilirea pe cale judecătorească a răspunderii penale a funcționarului public și condamnarea acestuia pentru una dintre infracțiunile enumerate; fie aplicarea unei pedepse privative de libertate, din formularea acestei a doua teze a textului înțelegându-se că legiuitorul a avut în vedere hotărâri definitive prin care s-a dispus aplicarea unei pedepse privative de libertate pentru săvârșirea oricărei infracțiuni prevăzute de Codul penal sau legile penale speciale.

35. Potrivit dispozițiilor art. 86 alin. (2) din lege, „În cazul în care funcționarul public este trimis în judecată pentru săvârșirea unei infracțiuni de natura celor prevăzute la art. 54 lit. h), persoana care are competența legală de numire în funcția publică va dispune suspendarea funcționarului public din funcția publică pe care o deține”, iar în temeiul alin. (3) al aceluiași articol „În cazul în care s-a dispus clasarea sau renunțarea la urmărirea penală ori achitarea sau renunțarea la aplicarea pedepsei ori amânarea aplicării pedepsei, precum și în cazul încetării procesului penal, suspendarea din funcția publică încetează, iar funcționarul public respectiv își va relua activitatea în funcția publică deținută anterior și îi vor fi achitate drepturile salariale aferente perioadei de suspendare”.

36. De asemenea, art. 94 alin. (1) lit. f) și m) din lege prevede că „Raportul de serviciu se suspendă de drept atunci când funcționarul public se află în una dintre următoarele situații: [...] f) este arestat preventiv sau se află în arest la domiciliu; [...] m) în cazul în care s-a dispus trimiterea în judecată pentru săvârșirea unei infracțiuni de natura celor prevăzute la art. 54 lit. h).”

37. Având în vedere conținutul normativ al dispozițiilor de lege menționate, Curtea reține că, începând cu data de 1 februarie 2014, data intrării în vigoare a noului Cod de procedură penală, rechizitoriul reprezintă atât actul prin care se dispune trimiterea în judecată a inculpatului, la terminarea urmăririi penale, cât și actul de sesizare a instanței de judecată, potrivit dispozițiilor alin. 327 lit. a) și art. 329 alin. (1) din Codul de procedură penală. Conform art. 15 din Codul de procedură penală, acțiunea penală se pune în mișcare și se exercită când

există probe din care rezultă presupunerea rezonabilă că o persoană a săvârșit o infracțiune și nu există cazuri care împiedică punerea în mișcare sau exercitarea acesteia. Ulterior, atunci când constată că au fost respectate dispozițiile legale care garantează aflarea adevărului, că urmărirea penală este completă și există probele necesare și legal administrate, procurorul, în temeiul art. 327 lit. a) din Codul de procedură penală, emite rechizitoriul prin care dispune trimiterea în judecată, dacă din materialul de urmărire penală rezultă că fapta există, că a fost săvârșită de inculpat și că acesta răspunde penal (a se vedea în acest sens și Decizia nr. 270 din 23 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 420 din iunie 2015).

38. În acord cu literatura juridică și jurisprudența constantă a Curții, **suspendarea funcționarului public din funcția publică** pe care o deține, în cazul în care s-a dispus trimiterea în judecată a acestuia, **reprezintă o măsură administrativă** care are ca finalitate protejarea autorității sau a instituției publice față de pericolul continuării activității ilicite și al extinderii consecințelor periculoase ale faptei penale săvârșite de către funcționarul public.

39. Curtea observă că, în funcție de categoria socio-profesională vizată, legiuitorul a reglementat această sancțiune, după cum urmează:

— **Constituția** prevede, la art. 96 alin. (3), **suspendarea de drept a Președintelui României** de la data adoptării hotărârii Parlamentului de punere sub acuzare pentru săvârșirea infracțiunii de înaltă trădare;

— **Constituția** prevede, la art. 109 alin. (2), în ceea ce privește **membrul Guvernului**, că trimiterea în judecată **atrage suspendarea** lui din funcție;

— **Legea nr. 53/2003 — Codul muncii**, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 345 din 18 mai 2011, cu modificările și completările ulterioare, prevede la art. 52 alin. (1) lit. b) teza a doua că, în ceea ce privește **contractul individual de muncă**, acesta *poate fi suspendat* din inițiativa angajatorului în cazul în care salariatul a fost trimis în judecată pentru fapte penale incompatibile cu funcția deținută, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești; prima teză a art. 52 alin. (1) lit. b) care prevedea posibilitatea suspendării contractului de muncă în cazul în care angajatorul a formulat plângere penală împotriva salariatului a fost constatată neconstituțională prin Decizia nr. 279 din 23 aprilie 2015, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 431 din 17 iunie 2015;

— **Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor**, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 826 din 13 septembrie 2005, prevede la art. 62 alin. (1) lit. a) că **judecătorul sau procurorul este suspendat** din funcție când a fost trimis în judecată pentru săvârșirea unei infracțiuni; în temeiul art. 66 alin. (4) din aceeași lege, măsura este aplicabilă și **magistraților-asistenți**;

— **Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale**, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 807 din 3 decembrie 2010, reglementează la art. 66 alin. (3) că, de la data trimiterii în judecată penală, **judecătorul Curții Constituționale este suspendat de drept** din funcția sa;

— **Legea nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi**, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 238 din 3 aprilie 2014, care la art. 54 prevede că, de la data trimiterii în judecată penală, **membrii Curții de Conturi și auditorii publici externi sunt suspendați de drept** din funcțiile lor;

— **Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului**, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 277 din 15 aprilie 2014, prevede la art. 31 alin. (3) că **Avocatul Poporului sau adjunctii săi vor fi**

suspendați din funcție, de drept, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, dacă sunt arestați ori trimiși în judecată penală;

— **Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea și al personalului care funcționează în cadrul Institutului Național de Expertize Criminalistice**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1197 din 14 decembrie 2004, respectiv art. 48 alin. (1) lit. a) care prevedea suspendarea personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea când a fost pusă în mișcare acțiunea penală împotriva sa prin ordonanță sau rechizitoriu, normă declarată neconstituțională prin Decizia nr. 270 din 23 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 420 din 12 iunie 2015, care la paragraful 28 a menționat că, „**personalul auxiliar de specialitate** al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea *este suspendat* din funcție când a fost trimis în judecată pentru săvârșirea unei infracțiuni”;

— **Legea nr. 269/2003 privind Statutul Corpului diplomatic și consular al României**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 441 din 23 iunie 2003, la art. 60 statuează că, dacă s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva unui **membru al Corpului diplomatic și consular al României** pentru o infracțiune de natură să îl facă incompatibil cu statutul său, ministrul afacerilor externe va lua *măsura suspendării raporturilor de muncă*;

— **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 10/2004 privind Statutul personalului vamal**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 256 din 23 martie 2004, prevede la art. 34 alin. (2) că reglementările prin care se stabilesc drepturi, îndatoriri și incompatibilități specifice, precum și cele referitoare la funcțiile publice privind **personalul vamal** se completează, de drept, cu normele generale prevăzute de Legea nr. 188/1999, cu modificările și completările ulterioare, deci inclusiv cele referitoare la suspendarea raportului de serviciu la data trimiterii în judecată;

— **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 86/2006 privind organizarea activității practicienilor în insolvență**, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 724 din 13 octombrie 2011, prevede la art. 36 lit. h) *suspendarea calității de practician în insolvență* în cazul în care împotriva practicianului s-a pus în mișcare acțiunea penală sau s-a dispus trimiterea în judecată pentru săvârșirea unei infracțiuni de natură să aducă atingere prestigiului profesiei, până la pronunțarea unei hotărâri judecătorești definitive.

40. Din analiza dispozițiilor legale referitoare la suspendarea raporturilor de muncă/serviciu pe parcursul unui proces penal, **în cazul trimiterii în judecată**, Curtea reține că soluțiile legislative diferă în ceea ce privește intervenția acestei sancțiuni administrative. Astfel, *în funcție de efectul juridic pe care îl produce trimiterea în judecată penală, suspendarea este obligatorie*, operând de drept, în cazul Președintelui României (în cazul exclusiv prevăzut de Constituție), a miniștrilor, judecătorilor, procurorilor, magistraților-asistenți, judecătorilor Curții Constituționale, Avocatului Poporului sau adjuncților săi, membrilor Curții de Conturi și auditorilor publici externi, practicienilor în insolvență, membrilor Corpului diplomatic și consular al României, personalului vamal, *precum și în cazul funcționarilor publici*, sau **facultativă**, la latitudinea angajatorului, în cazul salariaților cu contracte de muncă individuale.

41. De asemenea, Curtea constată că sunt situații în care **suspendarea este obligatorie**, operând de drept, pentru ipoteza **punerii în mișcare a acțiunii penale** împotriva unui membru al Corpului diplomatic și consular al României sau a unui practician în insolvență.

42. **În ipoteza funcționarului public**, persoana care are competența legală de numire în funcția publică — și anume conducătorul autorității sau instituției publice — este cea care dispune suspendarea atunci când infracțiunea pentru care funcționarul public a fost trimis în judecată penală face parte din categoria infracțiunilor prevăzute la art. 54 lit. h) din Legea nr. 188/1999. Formula de reglementare este imperativă, în sensul că suspendarea nu reprezintă o aptitudine pe care o are la îndemână conducătorul unei autorități sau instituții publice, ci o obligație care rezultă din redactarea imperativă a textului, sancțiunea administrativă operând *de iure*.

43. Pe de altă parte, în prezent, în cursul procesului penal, suspendarea raporturilor de muncă intervine doar în cazul în care s-a luat măsura arestării preventive ori a arestului la domiciliu în ceea ce îi privește pe **primari, viceprimari, consilieri locali și consilieri județeni** [art. 56 alin. (1) și art. 71 alin. (1) din Legea administrației publice locale nr. 215/2001], **executori judecătorești** [art. 50 alin. (1) din Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești], **notari publici** [art. 41 alin. (1) lit. g) din Legea notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995], funcționari parlamentari [art. 61 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 7/2006 privind statutul funcționarului public parlamentar] și **polițiști** [art. 27²⁵ lit. a) din Legea nr. 360/2002 privind Statutul polițistului].

44. Asupra constituționalității dispozițiilor de lege care instituie sancțiunea administrativă a suspendării din funcție în cazul săvârșirii unor presupuse fapte penale, Curtea s-a pronunțat prin mai multe decizii, constatând caracterul constituțional al acestora.

45. Referitor la invocarea prevederilor **art. 23 alin. (11) din Legea fundamentală**, poate fi amintită, cu titlu exemplificativ, Decizia nr. 676 din 18 mai 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 416 din 22 iunie 2010, prin care Curtea a statuat, în acord cu jurisprudența sa anterioară (Decizia nr. 48 din 4 februarie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 192 din 26 martie 2003), că sancțiunea administrativă a suspendării funcționarului public din funcția publică pe care acesta o deține, în cazul în care s-a dispus trimiterea în judecată a acestuia, are ca finalitate protejarea autorității sau a instituției publice față de pericolul continuării activității ilicite și al extinderii consecințelor periculoase ale faptei penale săvârșite de către funcționarul public. Totodată, Curtea a observat că, ținând cont de natura administrativă a acestei măsuri, nu sunt incidente prevederile constituționale și convenționale care instituie prezumția de nevinovăție, care va trebui însă respectată pe tot parcursul desfășurării întregului proces penal pornit împotriva respectivului funcționar public, până la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare. În plus, măsura suspendării din funcție se aplică tuturor funcționarilor publici aflați în situația prevăzută în ipoteza normei legale. De asemenea, Curtea a precizat că stabilirea compatibilității prevederilor din legislația națională cu cele cuprinse în acte emise de instituțiile Uniunii Europene nu poate fi realizată de instanța de contencios constituțional, ci revine, în cadrul operațiunii de interpretare și aplicare a legii, judecătorului investit cu soluționarea litigiului în cursul soluționării căruia a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

46. Curtea a reținut prin Decizia nr. 302 din 28 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 500 din 7 iulie 2015, că, referitor la suspendarea din funcție a funcționarilor publici ca urmare a trimiterii în judecată pentru săvârșirea anumitor infracțiuni, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin Decizia de inadmisibilitate din 22 noiembrie 2011, pronunțată în Cauza *Țehanciu împotriva României*, a observat că autoritatea publică ce dispune măsura suspendării din funcție nu pretinde că reclamantul a comis vreun act ilegal și nimic din decizia sa nu indică vreo apreciere sau antepronunțare a

vinovăției reclamantului cu privire la acuzațiile penale aduse împotriva acestuia. Într-adevăr, suspendarea sa este obligatorie și automată potrivit Legii nr. 188/1999, însă nimic din această lege nu arată că scopul măsurii atacate de suspendare este punitiv, ci mai degrabă de precauție și provizoriu, în măsura în care privește apărarea interesului public, prin suspendarea din funcție a unei persoane acuzate de comiterea unei infracțiuni de serviciu și astfel de prevenire a altor posibile acte similare sau consecințe ale unor asemenea acte.

47. Prin Decizia nr. 481 din 6 mai 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 408 din 30 mai 2008, Curtea a reținut că măsura suspendării din funcție se aplică tuturor funcționarilor publici aflați în situația prevăzută în ipoteza normei legale, și anume în cazul în care s-a pus în mișcare acțiunea penală pentru săvârșirea uneia dintre infracțiunile contra umanității, contra statului sau contra autorității, de serviciu sau în legătură cu serviciul, care împiedică înfăptuirea justiției, de fals ori a unor fapte de corupție sau a unei infracțiuni săvârșite cu intenție, care i-ar face incompatibili cu exercitarea funcției publice. Așa fiind, nu poate fi reținută critica de neconstituționalitate privind încălcarea **art. 16 alin. (1) din Constituție** referitor la egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

48. Cu privire la critica referitoare la prevederile **art. 41 din Constituție** privind dreptul la muncă, prin Decizia nr. 921 din 16 septembrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 718 din 22 octombrie 2008, Curtea a reținut că aceasta este neîntemeiată, deoarece nu se poate susține că suspendarea din funcție sau suspendarea de drept a raporturilor de serviciu ale funcționarilor publici în cazul trimiterii în judecată pentru săvârșirea unei infracțiuni de natura celor prevăzute la art. 54 lit. h) din Legea nr. 188/1999 ar contraveni principiului alegerii libere a profesiei, a meseriei, a ocupației sau a locului de muncă, deoarece, pe de o parte măsura suspendării este temporară, iar pe de altă parte este justificată de trimiterea în judecată a funcționarului public pentru infracțiuni de o gravitate deosebită.

49. Totodată, prin Decizia nr. 539 din 27 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 361 din 2 iunie 2010, Curtea a constatat că textele de lege criticate nu aduc atingere nici dispozițiilor **art. 47 din Constituție**, observând în acest sens că, potrivit art. 86 alin. (3) din Legea nr. 188/1999, dacă instanța judecătorească dispune achitarea sau încetarea procesului penal, suspendarea din funcția publică încetează, iar funcționarul public respectiv își va relua activitatea în funcția publică deținută anterior și îi vor fi achitate drepturile salariale aferente perioadei de suspendare.

50. Conceptul „statului de drept”, consacrat de art. 1 alin. (3) din Constituție, presupune, pe de o parte, capacitatea statului de a asigura cetățenilor servicii publice de calitate și de a crea mijloacele pentru a spori încrederea acestora în instituțiile și autoritățile publice. Aceasta presupune obligația statului de a impune standarde etice și profesionale, în special celor chemați să îndeplinească activități ori servicii de interes public și, cu atât mai mult, celor care înfăptuiesc acte de autoritate publică, adică pentru acei agenți publici sau privați care sunt investiți și au abilitarea de a invoca autoritatea statului în îndeplinirea anumitor acte sau sarcini. Statul este dator să creeze toate premisele — iar cadrul legislativ este una dintre ele — pentru exercitarea funcțiilor sale de către profesioniști care îndeplinesc criterii profesionale și de probitate morală. (Decizia nr. 582 din 20 iulie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 731 din 21 septembrie 2016, paragraful 53).

51. Pornind de la premisa că **stabilirea standardelor de integritate a funcției publice constituie o chestiune de oportunitate care intră în marja de apreciere a legiuitorului**, unica autoritate decizională în crearea cadrului legal

corespunzător protejării acestei valori sociale și considerând că nu orice diminuare a acestor standarde reprezintă automat o încălcare a prevederilor constituționale, Curtea urmează a analiza în ce măsură abrogarea normelor din legea-cadru a statutului funcționarului public referitoare la o garanție a integrității și probității morale a persoanei care ocupă această funcție afectează principiile sau valori constituționale.

52. În primul rând, Curtea constată că, **prin intervenția sa, legiuitorul nu optează pentru o modificare a standardului de integritate**, în sensul transformării suspendării de drept a raportului de serviciu al funcționarului public în cazul trimiterii în judecată într-o suspendare facultativă, lăsată la latitudinea persoanei care are competența legală de numire în funcția publică, care poate aprecia cu privire la efectele pe care o astfel de măsură le are asupra activității și imaginii publice a autorității, **ci elimină pur și simplu standardul de integritate consacrat de normele în vigoare**.

53. Or, Curtea nu poate trece cu vederea împrejurarea că pentru alte categorii de funcționari publici cu statute speciale, precum și pentru judecători, procurori, persoane care ocupă funcții publice numite sau alese, dar și profesii liberale sau simpli salariați, legiuitorul a prevăzut consecințe juridice asupra raporturilor de muncă în cazul în care o procedură judiciară penală se află în desfășurare. De vreme ce pentru miniștri, judecători, procurori, magistrați-asistenți, judecători ai Curții Constituționale, Avocatul Poporului, membri ai Curții de Conturi și auditori publici externi, practicieni în insolvență, membri ai Corpului diplomatic și consular al României, personalul vamal, salariați cu contracte de muncă individuale sau avocați, legea prevede suspendarea contractului, raportului de muncă sau raportului de serviciu, după caz, în ipoteza trimiterii în judecată sub acuzația săvârșirii unei fapte penale, suspendare care operează de drept sau facultativ, după caz, **nimic nu justifică crearea unui regim juridic mai favorabil sub aspectul incidenței măsurii administrative a suspendării raportului de serviciu în cazul funcționarilor publici**, care în egală măsură sunt ținuti de respectarea unei conduite în deplină legalitate și integritate, așa cum aceste principii au fost configurate la paragrafele 27—29 din prezenta decizie.

54. Având în vedere că funcția publică implică ansamblul atribuțiilor și responsabilităților, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor de putere publică, standardele privind integritatea și deontologia funcționarului public trebuie să fie astfel stabilite încât faptele penale săvârșite de acesta în timpul ocupării unei funcții publice să nu se răsfrângă asupra instituției publice. Aceste standarde privind integritatea și deontologia profesională se mențin atât în situația în care există o condamnare definitivă a acestuia de către instanța de judecată, fiind înlăturată prezumția de nevinovăție, cât și în situația în care funcționarul public este trimis în judecată pentru infracțiuni de o gravitate deosebită, în acest ultim caz nefiind înlăturată prezumția de nevinovăție.

55. Cele două situații diferite reclamă soluții juridice diferite pentru protejarea aceleiași valori sociale — integritatea/probitatea persoanei care deține această calitate și prestează un serviciu public, exercitând autoritatea publică cu care a fost investită de stat. Atunci când intervine condamnarea penală, deci o certitudine a comiterii infracțiunii, este înlăturată prezumția de nevinovăție și raportul de serviciu încetează de drept. Atunci când intervine trimiterea în judecată sau arestul preventiv, deci există o suspiciune rezonabilă cu privire la comiterea unor infracțiuni, nu este înlăturată prezumția de nevinovăție, dar nu se poate reține că autoritatea și integritatea funcției publice nu sunt afectate, motiv pentru care legiuitorul a instituit regula suspendării raportului de serviciu pentru funcționarul în cauză. Însă elementul comun care conduce la

protejarea autorității și integrității funcției publice este faptul că funcționarul public condamnat definitiv sau trimis în judecată nu mai poate desfășura atribuțiile de serviciu, fie cu caracter definitiv (în cazul certitudinii comiterii unor infracțiuni), fie cu caracter temporar (numai pe perioada în care a existat suspiciunea comiterii unor infracțiuni).

56. Formularea unei acuzații penale, urmată de luarea măsurii preventive a arestului și/sau de trimiterea în judecată, nu înlătură prezumția de nevinovăție a persoanei acuzate penal, dar o plasează temporar în afara cadrului legal de exercitare a funcției publice. De aceea, doar condamnarea este cea care determină pierderea integrității/probității, element fundamental al exercitării autorității publice fără de care persoana care ocupă respectiva funcție publică nu mai are legitimitatea de a-și continua activitatea. Etapa intermediară a procesului penal, cea în care se dispune măsura preventivă a arestului sau cea în care se declanșează cercetarea judecătorească vizează indirect valoarea protejată, respectiv integritatea/probitatea persoanei care deține calitatea de funcționar public, fără a avea un caracter definitiv asupra acesteia. Luarea măsurii preventive a arestului sau trimiterea în judecată este cea care determină schimbarea situației juridice a persoanei care exercită autoritatea publică și îi suspendă cu caracter temporar, din punct de vedere legal și moral, calitatea de a ocupa funcția cu care a fost investită. Pe de altă parte, chiar dacă prezumția de nevinovăție a acesteia nu este desființată până la pronunțarea unei hotărâri definitive de condamnare, întrucât există îndoiele rezonabile cu privire la buna-credință și loialitatea funcționarului public în exercitarea atribuțiilor ce îi revin, în această perioadă, acestuia nu i se mai poate încredința de către stat exercitiul autorității publice, persoana pierzând temporar legitimitatea de a reprezenta interesele generale pe care legea o obligă să le protejeze.

57. Așa fiind, Curtea constată că **modificarea Legii nr. 188/1999** privind Statutul funcționarilor publici, respectiv *abrogarea suspendării de drept a raportului de serviciu al funcționarului public ca urmare a trimiterii în judecată, fără înlocuirea sa cu o altă formă de protecție a funcției publice sub aspectul integrității și probității morale a persoanei care o ocupă, stabilește un tratament juridic diferit aplicabil unor persoane aflate în aceeași situație juridică*, respectiv dețin calitatea de funcționari publici și sunt supuse unei proceduri judiciare penale, în care a fost dispusă măsura trimiterii în judecată. Dispozițiile abrogatoare nu au nicio justificare obiectivă și rezonabilă, ci, din contră, dovedesc o distincție aleatorie pe care legiuitorul o realizează cu privire la persoane care au calitatea de funcționari publici, operând o modificare legislativă în domeniul cadru de reglementare, care protejează valori sociale identice sau similare.

58. Măsura este discutabilă cu atât mai mult cu cât **reglementarea în vigoare nu prevede suspendarea raportului de serviciu** a funcționarilor publici trimiși în judecată sub acuzația săvârșirii **oricărei infracțiuni**, ci doar a celor care se încadrează expres în ipoteza normei (infracțiuni contra umanității, contra statului sau contra autorității, de serviciu sau în legătură cu serviciul, care împiedică înfăptuirea justiției, de fals ori a unor fapte de corupție sau a unei infracțiuni săvârșite cu intenție care ar face-o incompatibilă cu exercitarea funcției publice), deci acele infracțiuni apreciate de legiuitor ca având o gravitate sporită, care afectează valori sociale importante și a căror comitere prejudiciază încrederea cetățenilor în autoritățile statului.

59. **Tratamentul juridic instituit de noua reglementare este cu atât mai puțin justificabil și proporțional, din perspectiva scopului reglementării**, cu cât în cazul *salariaților cu contracte de muncă individuale*, persoane fizice supuse unor raporturi de muncă de drept privat, guvernate de Codul muncii,

angajatorul are la dispoziție posibilitatea de a dispune suspendarea raportului de muncă în cazul în care trimiterea în judecată penală ar aduce atingere/prejudicii desfășurării normale a activității sale, în vreme ce pentru funcționarul public care exercită, în condițiile legii, prerogative de putere publică, raportul de serviciu poate continua fără nicio consecință.

60. Întrucât **egalitatea în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite**, acest principiu nu exclude ci, dimpotrivă, presupune soluții diferite pentru situații diferite. Cu alte cuvinte, un tratament diferit nu poate fi doar expresia aprecierii exclusive a legiuitorului, ci trebuie să se justifice rațional, în respectul principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice. Or, în situația de față, **opțiunea legiuitorului pentru eliminarea unei garanții a integrității și probității morale** a persoanei care ocupă o funcție publică, ce presupune, în temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 188/1999, realizarea unor prerogative de putere publică, **introduce un dublu standard în materia suspendării raporturilor de muncă ca urmare a desfășurării unor proceduri judiciare și apare ca un demers arbitrar, fără nicio justificare rațională, obiectivă și rezonabilă**. Curtea constată că **nimic nu împiedică legiuitorul să modifice cadrul normativ în materia integrității publice**, în sensul sporirii sau diminuării standardelor de protecție, respectiv **să opteze pentru o suspendare de drept sau una facultativă a raporturilor de serviciu ale funcționarilor publici în cazul trimiterii lor în judecată penală**. Cu toate că stabilirea acestor criterii este atributul exclusiv al legiuitorului, reglementarea adoptată trebuie să respecte, însă, prevederile constituționale și principiile de drept general valabile.

61. Prin urmare, având în vedere aceste argumente, Curtea reține că **dispozițiile cuprinse în art. 1 pct. 18 și 22 din legea modificatoare încalcă prevederile art. 16 din Constituție, întrucât prin modificarea operată stabilesc privilegiul pentru persoane care exercită atribuții de autoritate publică, prin excluderea de la sancțiunea administrativă a suspendării raportului de serviciu a persoanelor pentru care s-a dispus trimiterea în judecată, în cadrul unui proces penal**. Mai mult, posibilitatea lăsată acestor persoane de a continua să exercite prerogativele de funcționar public, cu toate drepturile și responsabilitățile pe care exercitiul autorității de stat le implică, în condițiile în care s-ar afecta activitatea și imaginea publică a autorității, **contravine principiului statului drept și principiului supremației Constituției și a obligativității respectării legilor, consacrate de art. 1 alin. (3) și (5) din Legea fundamentală**, și vulnerabilizează încrederea cetățenilor în autoritățile statului.

62. **Analiza criticii referitoare la art. 1 pct. 14 privind posibilitatea de delegare a competenței de organizare a concursului pentru ocuparea funcțiilor publice prin ordin al președintelui Agenției Naționale a Funcționarilor Publici către autorități sau instituții publice prin raportare la art. 1 alin. (4) și alin. (5) din Constituție**. Potrivit art. 56 din Legea nr. 188/1999, ocuparea funcțiilor publice se face prin: promovare, transfer, redistribuire, recrutare sau alte modalități prevăzute expres de prezenta lege. În temeiul art. 57, recrutarea în vederea intrării în corpul funcționarilor publici se face prin concurs, în limita funcțiilor publice vacante rezervate în acest scop prin planul de ocupare a funcțiilor publice, condițiile de participare și procedura de organizare a concursului stabilindu-se potrivit legii. Prin acest articol se consacră atât reguli generale, cât și reguli specifice pentru organizarea și desfășurarea concursului, precum și condițiile minime de vechime în specialitatea studiilor necesare pentru participarea la concursul de recrutare. Cât privește principiile în baza cărora se organizează concursul, este vorba despre *competiția deschisă*, care să le permită tuturor candidaților care îndeplinesc condițiile

legii să participe la el; *transparență*, care asigură legalitatea concursului și eliminarea oricărui subiectivism și arbitrar în derularea lui; *meritele profesionale și competența*, care garantează ca prin concurs să se facă o selecție pe baza unor criterii obiective, care să probeze cunoștințele și aptitudinile persoanei pentru ocuparea unei anumite funcții publice; *egalitatea accesului la funcțiile publice* permite tuturor cetățenilor care îndeplinesc condițiile legale să se bucure de un tratament egal în toate fazele concursului, de la înscrierea la concurs până la definitivarea rezultatelor acestuia. Această egalitate de acces este garantată chiar de art. 16 alin. (3) din Constituție, ca o dimensiune a egalității tuturor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și discriminări, coroborată cu principiul că nimeni nu este mai presus de lege.

63. Potrivit art. 58 alin. (1) din Legea nr. 188/1999, concursul de recrutare pentru funcțiile publice vacante din **autoritățile și instituțiile publice centrale** este organizat astfel: (i) în cazul **înalților funcționari publici**, de către o comisie permanentă, independentă, formată din 7 membri numiți prin decizie a prim-ministrului, ale cărei atribuții și mod de organizare și funcționare se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Agenției Naționale a Funcționarilor Publici, (ii) în cazul **funcțiilor publice de conducere generale și specifice** de către Agenția Națională a Funcționarilor Publici, iar (iii) în cazul **funcțiilor publice de execuție generale și specifice** de către autorități și instituții publice, cu avizul Agenției Naționale a Funcționarilor Publici.

64. Potrivit art. 58 alin. (2) din Legea nr. 188/1999, concursul de recrutare pentru funcțiile publice vacante din **autoritățile și instituțiile publice din administrația publică locală** este organizat de către autorități și instituții publice, cu excepția funcțiilor publice de conducere din următoarele domenii: protecția copilului, evidența informatizată a persoanei, audit public intern, financiar-contabilitate, urbanism și arhitectură, resurse umane, integrare europeană, pentru secretarii unităților administrativ-teritoriale, precum și pentru funcțiile publice de execuție din domeniul auditului public intern, cazuri în care este organizat de către Agenția Națională a Funcționarilor Publici.

65. Din analiza coroborată a celor două alineate rezultă că legea face diferență între autoritățile competente să organizeze concursul pentru ocuparea unei funcții publice, în funcție de două criterii: pe de o parte, nivelul funcțiilor publice centrale sau locale, iar pe de altă parte, rangul funcțiilor publice: înalte funcții publice, funcții publice de conducere și funcții publice de execuție. Din modul de organizare a concursului rezultă și aspecte specifice în ceea ce privește modul de numire a funcționarilor publici.

66. Astfel, în cazul **înalților funcționari publici** (aceștia se regăsesc numai la nivel central), date fiind rolul și importanța atribuțiilor lor, respectiv realizarea managementului de nivel superior în administrația publică centrală și în autoritățile administrative autonome, apare ca firească și pe deplin justificată soluția legislativă care consacră modul de intrare în această categorie profesională doar pe bază de concurs național, responsabilitatea organizării concursului revenind unei **Comisii speciale** constituite conform art. 18 alin. (1) din lege. Numirea în funcție de realizează de Guvern sau prim-ministru, după caz.

67. Referitor la **funcțiile publice de conducere în toate autoritățile și instituțiile publice, centrale și locale**, persoanele care ocupă aceste funcții sunt numite de conducătorul autorității sau instituției publice, la **propunerea Agenției Naționale a Funcționarilor Publici**, în temeiul art. 62 alin. (2) din Legea nr. 188/1999, **autoritate care organizează concursul de recrutare**. Potrivit dispozițiilor art. 21 alin. (1) din lege, „*Pentru crearea și dezvoltarea unui corp de funcționari publici profesionist, stabil și imparțial se înființează, în*

subordinea Ministerului Internelor și Reformei Administrative, Agenția Națională a Funcționarilor Publici, organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică”. Agenția Națională a Funcționarilor Publici este autoritatea competentă, potrivit legii, să asigure managementul funcției publice și a corpului funcționarilor publici în România, fiind condusă de un președinte, cu rang de secretar de stat, numit de către prim-ministru, la propunerea ministrului dezvoltării regionale, administrației publice și fondurilor europene. Deși Agenția este competentă să organizeze concursul pentru anumite funcții de conducere, stabilind expres și limitativ domeniile, analizând art. 58 alin. (2) lit. a), Curtea constată că el cuprinde o enumerare largă, care include practic, toate funcțiile de conducere, cu excepția celor de șef birou și șef serviciu.

68. **Soluția legislativă în vigoare, care condiționează numirea în funcția publică de conducere de propunerea A.N.F.P., consacră centralizarea procesului de recrutare în domeniul funcțiilor publice de conducere din cadrul tuturor autorităților sau instituțiilor publice, de la nivel central sau local.**

69. Prin derogare de la dispozițiile menționate, în temeiul art. 58 alin. (4) din Legea nr. 188/1999, „*Agenția Națională a Funcționarilor Publici poate delega autorităților sau instituțiilor publice, în condițiile legii, competența de a organiza concursuri de recrutare pentru ocuparea funcțiilor publice de conducere generale și specifice*”. Se recunoaște astfel Agenției dreptul de a delega atribuția de organizare a concursului autorității sau instituției publice din structura căreia face parte funcția pentru care se organizează concursul.

70. În fine, în ceea ce privește **funcțiile publice de execuție și funcțiile publice de conducere de șef birou și șef serviciu**, legea prevede ocuparea tuturor acestor funcții pe bază de concurs organizat de **autoritatea sau instituția publică din structura căreia face parte funcția pentru care se organizează concursul**.

71. În acest context, legea supusă controlului de constituționalitate completează cadrul normativ, prevăzând la art. 1 pct. 14, că „La articolul 58, după alineatul (8) se introduce un nou alineat, alin. (9), cu următorul cuprins: «(9) *Agenția Națională a Funcționarilor Publici poate delega autorităților sau instituțiilor publice, în condițiile legii, prin ordin al președintelui, competența de a organiza concursuri de recrutare și promovare pentru ocuparea funcțiilor publice de execuție, a funcțiilor publice de conducere de șef serviciu și șef birou, precum și a funcțiilor publice specifice asimilate acestora.*»”

72. Analizând textul criticat, Curtea constată că norma instituită prevede posibilitatea delegării competenței Agenției Naționale a Funcționarilor Publici de a organiza concursuri de recrutare și promovare pentru ocuparea funcțiilor publice de execuție, a funcțiilor publice de conducere de șef serviciu și șef birou, precum și a funcțiilor publice specifice asimilate acestora, către autoritatea sau instituția publică din structura căreia face parte funcția pentru care se organizează concursul. Or, așa cum s-a menționat mai sus, **competența organizării unor astfel de concursuri aparține, potrivit art. 58 alin. (1) lit. c) și art. 58 alin. (2) din lege, dispoziții care nu au fost modificate de legea care face obiect al controlului de constituționalitate, tocmai autorității sau instituției publice din structura căreia face parte funcția pentru care se organizează concursul**.

73. Având în vedere aceste aspecte, susținerile autorului obiecției de neconstituționalitate potrivit cărora „prin soluția legislativă se ajunge la situația ca un aspect esențial care vizează raportul de serviciu, reglementat de legea organică, să fie delegat printr-un act administrativ”, ceea ce ar contraveni celor statuate în jurisprudența Curții Constituționale, precum și art. 1 alin. (4) și (5) din Constituție, întrucât „instituirea posibilitatea ca președintele Agenției Naționale a Funcționarilor Publici să

aprecieze cu privire la eliminarea competenței legale a A.N.F.P. de a organiza conform procedurii legale concursurile de recrutare”, sunt neîntemeiate.

74. În mod distinct de criticile autorului sesizării, Curtea observă însă că norma introdusă de art. 1 pct. 14 din legea supusă controlului de constituționalitate, respectiv art. 58 alin. (9), este în contradicție evidentă cu alineatele anterioare ale acestui articol, respectiv alin. (1) și (2), care rămân nemodificate. Astfel, întrucât Agenția Națională a Funcționarilor Publici nu are competența proprie în organizarea unor astfel de concursuri, ea nu poate delega o competență pe care nu o deține. Mai mult, întrucât autoritatea sau instituția publică **are competența** organizării acestor concursuri **în temeiul legii**, această competență **nu îi poate fi delegată printr-un act administrativ** al președintelui A.N.F.P.

75. Or, **Curtea constată că prezența în același act normativ (același articol) a două soluții legislative contradictorii**, care pot genera un conflict de competență, sub aspectul organizării concursului de recrutare a funcțiilor publice de execuție, a funcțiilor publice de conducere de șef serviciu și șef birou, precum și a funcțiilor publice specifice asimilate acestora, între Agenția Națională a Funcționarilor Publici și autoritatea sau instituția publică din structura căreia face parte funcția pentru care se organizează concursul, **determină caracterul ambiguu al textului, împrejurare de natură a contraveni principiului legalității consacrat de art. 1 alin. (5) din Constituție, în componenta sa referitoare la claritatea și previzibilitatea normei.**

76. **Analiza criticii referitoare la dispozițiile art. 1 pct. 27 privind transformarea unei funcții de nivel inferior pentru a corespunde studiilor și/sau vechimii funcționarului public de conducere prin raportare la prevederile art. 16 alin. (1) din Constituție.** Așa cum s-a arătat, în prealabil, la paragraful 63, potrivit art. 56 din Legea nr. 188/1999, ocuparea funcțiilor publice se face prin: promovare, transfer, redistribuire, recrutare sau *alte modalități prevăzute expres de prezenta lege*. În temeiul art. 99 alin. (7), una dintre modalitățile prevăzute de lege este aceea a ocupării unei funcții publice vacante la nivel inferior de către un funcționar public de conducere, norma reglementând expres prioritatea pe care o are acesta în raport cu ceilalți funcționari publici [„(7) *Funcționarul public de conducere are prioritate la ocuparea unei funcții publice vacante la nivel inferior*”], în ipoteza incidenței unuia dintre cazurile de eliberare din funcție.

77. Eliberarea din funcție reprezintă o modalitate de încetare a raportului de serviciu, care intervine atât pentru motive neimputabile funcționarilor publici, cât și pentru motive imputabile acestora. Cazurile în care intervine această instituție fără motive imputabile sunt reglementate de art. 99 alin. (1) lit. a)—c) și e)—g), legea impunând să nu mai existe funcții publice corespunzătoare în cadrul autorității sau instituției publice respective. În cazurile în care au loc anumite transformări în cadrul autorității sau instituției publice (încetarea activității, mutarea în altă localitate, reducerea personalului, reintegrarea în funcție a funcționarului public căruia i-a încetat ilegal raportul de serviciu) sau funcționarul public nu mai îndeplinește condițiile specifice fișei postului, autoritatea sau instituția publică are obligația să depună diligențe pentru punerea la dispoziția funcționarului public a unui post corespunzător. Legea prevede două situații pentru punerea la dispoziție a unei funcții publice corespunzătoare vacante: (i) în cazul reducerii de personal ca urmare a reorganizării activității, în cazul reintegrării în funcția publică ocupată de către funcționarul public ca urmare a unei hotărâri judecătorești sau în cazul în care persoana nu mai îndeplinește condițiile specifice pentru ocuparea funcției publice, *dacă există o funcție publică vacantă corespunzătoare*, în perioada de preaviz, autoritatea

sau instituția publică are obligația să o pună la dispoziția funcționarului public aflat în situația eliberării din funcție, respectiv (ii) în cazurile expuse anterior, precum și în cazul în care autoritatea sau instituția publică și-a încetat activitatea ori a fost mutată într-o altă localitate, *dacă nu există funcții publice vacante corespunzătoare în cadrul autorității sau instituției publice*, aceasta va solicita Agenției Naționale a Funcționarilor Publici să-i pună la dispoziție lista posturilor vacante, iar în cazul în care există o asemenea funcție, înăuntrul termenului de preaviz, funcționarul public va fi transferat în interesul serviciului sau la cerere. În ceea ce privește funcționarul public de conducere, în cazul în care acesta se află în una dintre ipotezele prevăzute de lege, acesta are prioritate la ocuparea unei funcții publice de nivel inferior.

78. În acest context, legea supusă controlului de constituționalitate completează cadrul normativ, prevăzând la art. 1 pct. 27, că „La articolul 99, alineatul (7) se modifică și va avea următorul cuprins: «(7) Funcționarul public de conducere are prioritate la ocuparea unei funcții publice vacante de nivel inferior. *În cazul în care funcția publică vacantă de nivel inferior este o funcție publică de execuție și nu corespunde studiilor și/sau vechimii în specialitatea funcționarului public de conducere, aceasta va fi transformată într-o funcție publică corespunzătoare, dacă transformarea nu afectează structura organizatorică aprobată.*»”

79. Autorul sesizării susține că, în comparație cu persoanele care îndeplinesc condițiile de studii și vechime pentru ocuparea funcției publice vacante, acordarea priorității la ocuparea respectivei funcții unui funcționar public de conducere în situația în care acesta nu îndeplinește condițiile cerute pentru funcția vacantă, reprezintă un privilegiu nejustificat rațional și obiectiv, ce încalcă dispozițiile art. 16 alin. (1) din Constituție.

80. Cu privire la critica formulată, Curtea apreciază că **este neîntemeiată** pentru următoarele argumente. Persoana care ocupă o funcție publică de conducere este funcționar public, care a dobândit această calitate ca urmare a recrutării sale în corpul funcționarilor publici. Persoana în cauză a parcurs în prealabil procedurile de selecție, iar împrejurarea că deja ocupă o funcție publică constituie dovada că îndeplinește toate criteriile de competență profesională și de integritate prevăzute de lege. Textul de lege acordă prioritate persoanei aflate în una dintre ipotezele prevăzute de art. 99 alin. (1) din lege, ipoteze referitoare la cazurile de încetare a raportului de serviciu pentru motive neimputabile la ocuparea unei funcții publice de nivel inferior, împrejurare care **nu constituie o modalitate de acces în corpul funcționarilor publici**, ci doar o altă formă de ocupare a unei funcții publice. Astfel, dacă nu există o funcție publică vacantă corespunzătoare pe care autoritatea sau instituția publică să o pună la dispoziția funcționarului public de conducere aflat în situația eliberării din funcție sau dacă, în urma solicitării adresate Agenției Naționale a Funcționarilor Publici, rezultă că nu există posturi vacante în vederea transferului în interesul serviciului sau, la cerere, legea acordă acestei persoane dreptul de a opta pentru ocuparea unei funcții inferioare celei pentru care a concurat și pe care a ocupat-o prin concurs. Într-o atare situație, Curtea apreciază că nu operează nicio discriminare între persoane aflate în situații juridice identice, întrucât ocuparea funcției publice de nivel inferior nu se realizează prin concurs de recrutare, astfel încât să se poată susține că persoane cu vocație la înscrierea pentru procedura de recrutare sunt îndepărtate prin efectul legii.

81. Pe de altă parte, Curtea reține că transformarea funcției publice de execuție într-o funcție publică corespunzătoare studiilor și/sau vechimii în specialitatea funcționarului public de conducere este prevăzută de lege și nu operează în detrimentul intereselor autorității sau instituției publice angajatoare, ci este condiționată de îndeplinirea cerinței de a nu afecta structura

organizatorică a acesteia și, implicit, buna funcționare a entității publice. Soluția legislativă apare pe deplin justificată ca **formă de protecție a persoanelor care au dobândit anterior statutul de funcționar public**, ocupând funcții publice de conducere, și **constituie opțiunea legiuitorului pentru stabilirea unei ordini de preferință în ceea ce privește categoriile de funcționari publici menținute în sistemul funcției publice, în cazul în care sunt incidente ipotezele de eliberare din funcțiile publice**, prevăzute de art. 99 alin. (1) din lege. Norma completatoare nu face altceva decât să

stabilească la nivel de lege modalitatea în care funcționarul public de conducere va ocupa funcția publică vacantă la nivel inferior, respectiv numai după transformarea acesteia într-o funcție publică corespunzătoare studiilor și/sau vechimii în specialitate și numai dacă transformarea nu afectează structura organizatorică aprobată a autorității publice.

82. Prin urmare, Curtea constată că **dispozițiile art. I pct. 27 din legea supusă controlului de constituționalitate nu contravin prevederilor art. 16 alin. (1) din Constituție, referitoare la principiul egalității în drepturi a cetățenilor.**

83. Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 146 lit. a) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 11 alin. (1) lit. A.a), al art. 15 alin. (1) și al art. 18 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi, în ceea ce privește dispozițiile art. I pct. 14, 18 și 22 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, și cu majoritate de voturi, în ceea ce privește dispozițiile art. I pct. 27 din aceeași lege,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Admite obiecția de neconstituționalitate formulată de Președintele României și constată că dispozițiile art. I pct. 14, 18 și 22 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici sunt neconstituționale.

2. Respinge, ca neîntemeiată, obiecția de neconstituționalitate formulată de același autor și constată că dispozițiile art. I pct. 27 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică președinților celor două Camere, prim-ministrului și Președintelui României și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 23 ianuarie 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent-șef,
Mihaela Senia Costinescu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 51

din 1 februarie 2018

referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 70/2017 privind modificarea și completarea Legii nr. 160/1998 pentru organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Mihaela Senia Costinescu	— magistrat-asistent-șef

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a

Guvernului nr. 70/2017 privind modificarea și completarea Legii nr. 160/1998 pentru organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar, obiecție formulată de un număr de 55 de deputați aparținând Grupului parlamentar al Partidului Național Liberal, în temeiul prevederilor art. 146 lit. a) din Constituție și art. 15 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale.

2. Cu Adresa nr. 2/12.044 din 18 decembrie 2017, Secretarul General al Camerei Deputaților a trimis Curții Constituționale sesizarea formulată, care a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr. 12.445 din 19 decembrie 2017 și constituie obiectul Dosarului nr. 2.942A/2017.

3. În motivarea sesizării de neconstituționalitate, autorii formulează atât critici de neconstituționalitate extrinsecă, cât și intrinsecă.

4. **Criticile de neconstituționalitate extrinsecă vizează Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 70/2017**, care, în opinia autorilor sesizării, încalcă dispozițiile constituționale ale art. 61 alin. (2), art. 75 alin. (1), art. 76 alin. (1) și ale art. 115 alin. (5).

5. Astfel, autorii susțin că, din analiza comparată a documentelor privind inițierea și desfășurarea procesului legislativ în cauza de față, respectiv a proiectului de lege depus de Guvern, a formeii adoptate de Senat, ca primă Cameră sesizată, și a celei adoptate de Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, se observă că există deosebiri majore de conținut și de formă. Una dintre aceste deosebiri s-a concretizat în introducerea pct. 3² al articolului unic din forma adoptată de Camera Deputaților, prin care se aduc modificări de substanță Legii nr. 160/1998, neavute în vedere nici de inițiator și nici de Senat, în calitate de primă Cameră sesizată. Această modificare nu are nicio legătură cu ordonanța de urgență, cu scopul și obiectul declarat al acestui act normativ, respectiv cu efectele juridice pe perioada de aplicare a ordonanței. Prin urmare, legea de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 70/2017 și, cu precădere, acest pct. 3² al articolului unic contravin principiului bicameralismului, consacrat de **art. 61 alin. (2) din Constituție**. În demonstrarea temeiniciei criticii formulate, autorii sesizării invocă jurisprudența Curții Constituționale în această materie.

6. În continuare, autorii sesizării arată că legea pentru aprobarea ordonanței de urgență a fost adoptată de Parlamentul României ca lege ordinară, deși conține prevederi care cad în sfera exclusivă de reglementare a legii organice. Astfel, toate normele cuprinse în textul legii criticate instituie reguli noi, diferite de cele stabilite prin Legea nr. 160/1998, care a fost adoptată ca lege organică. Sub acest aspect, Curtea Constituțională a statuat, în jurisprudența sa, că „ori de câte ori o lege derogă de la o lege organică, ea trebuie calificată ca fiind organică, întrucât intervine tot în domeniul rezervat legii organice”. În cuprinsul legii criticate se regăsesc inclusiv dispoziții care se încadrează și/sau care interferează cu cele privind statutul funcționarilor publici, care intră în gestiunea Colegiului Medicilor Veterinari din România [art. 73 alin. (3) lit. j) din Constituție], organizarea generală a învățământului, în domeniul sanitar veterinar [art. 73 alin. (3) lit. n) din Constituție] și, respectiv, regimul general privind raporturile de muncă în sistemul veterinar privat [art. 73 alin. (3) lit. p) din Constituție]. Cu toate acestea, legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 70/2017 a fost înregistrată, analizată și adoptată ca lege ordinară, cu toate particularitățile decurgând din stabilirea greșită a caracterului legii.

7. Caracterul legii determină ordinea în care cele două Camere ale Parlamentului vor dezbate proiectul sau propunerea legislativă, în temeiul **art. 75 alin. (1) din Constituție**. Așadar, autorii obiecției arată că, *ab initio*, calificarea legii ce urmează să fie adoptată, ca organică sau ordinară, are o influență hotărâtoare asupra procesului legislativ, determinând automat parcursul proiectului de lege sau al propunerii legislative. În cazul de față, „astfel cum rezultă din fișa aferentă înregistrării la fiecare din cele două Camere ale Parlamentului, legea a fost dezbătută și adoptată greșit ca fiind ordinară, ceea ce a atras competența Senatului ca primă Cameră sesizată, respectiv pe cea de Cameră decizională a Camerei Deputaților. Este adevărat că aceeași ordine de sesizare și de decizie ar fi fost aplicabilă și în situația în care legea ar fi fost calificată ca fiind organică, urmând să fie adoptată în procedura prevăzută de

teza finală a art. 75 alin. (1) din Constituție, însă acest aspect nu acoperă neregularitatea rezultată din incorecta calificare a legii ca ordinară, în loc de organică”. Viciul de neconstituționalitate extrinsecă, generat de încadrarea legii în categoria legilor ordinare, determină și încălcarea **art. 115 alin. (5) din Constituție**, potrivit căruia ordonanțele de urgență care conțin norme de natura legii organice trebuie aprobate cu majoritatea prevăzută la **art. 76 alin. (1) din Constituție**.

8. **Criticile de neconstituționalitate extrinsecă vizează și dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 70/2017**, care, în opinia autorilor sesizării, a fost adoptată de Guvern cu încălcarea dispozițiilor constituționale cuprinse în **art. 61 alin. (1) și în art. 115 alin. (4)**. Astfel, pe de o parte, ordonanța de urgență contracarează, anulează efectele unei legi adoptate de Parlamentul României, respectiv dispozițiile art. 4 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 160/1998, înfrângând în acest mod voința legiuitorului primar, și, pe de altă parte, prevederile pct. 3 și 4 din ordonanța de urgență, preluate în legea de aprobare, au fost adoptate cu încălcarea condițiilor restrictive privind existența unei situații extraordinare și motivarea pertinentă a urgenței reglementării. Prin adoptarea unei ordonanțe de urgență, „Guvernul nu poate în mod fățiș să se opună unei legi deja adoptate de Parlament. O atare limitare a legiuitorului delegat rezultă chiar din însăși rațiunea existenței delegării legislative. Astfel, atribuțiile legislative delegate în favoarea Guvernului nu se pot constitui în piedici pentru punerea în aplicare a unui act de reglementare primară adoptat chiar de către puterea legiuitoare în exercitarea competenței sale originare”.

9. Autorii sesizării susțin că măsurile privind modificarea/alterarea principiului exclusivității profesiei de medic veterinar, în modalitatea prevăzută de art. 4 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 160/1998, care prevedea „*comercializarea cu amănuntul și utilizarea produselor biologice, antiparazitare de uz special și medicamentelor de uz veterinar*”, au fost adoptate, deși nu exista o situație extraordinară care să justifice folosirea procedurii ordonanței de urgență. Autorii arată că, dacă măsurile reglementate la pct. 1, 2 și 5 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 70/2017 au fost adoptate pentru a preîntâmpina declanșarea *procedurii de infringement* împotriva României, aflată în faza unei iminente sesizări a Curții de Justiție a Uniunii Europene pentru obligarea României la plata unei sume forfetare în valoare de 1.855.000 euro, cauzată de netranspunerea Directivei 2013/55/UE în domeniul medical veterinar, în ceea ce privește măsurile reglementate la pct. 3 și 4 din ordonanța de urgență, acestea vizează o *procedură de infringement* total diferită, începută într-o altă cauză, și care se află într-o fază în care nu există niciun pericol pentru sesizarea Curții de Justiție a Uniunii Europene și/sau pentru obligarea României la penalități. Altfel spus, nu există și nu este în niciun mod justificată imposibilitatea reglementării ulterioare, printr-o lege adoptată în Parlament, a măsurilor care fac obiectul reglementării prin pct. 3 și 4 din ordonanța de urgență. În preambulul actului normativ nu există o motivare pertinentă a urgenței, care să poată justifica adoptarea acestuia în procedura ordonanței de urgență. Cele două argumente, respectiv existența scrisorii Comisiei Europene C(2015) 3352 final în cauza 2014/4096 și punctul de vedere al Comisiei Europene în cauza C297/16 a Curții de Justiție a Uniunii Europene, sunt „puerile, formale și irelevante, neputând satisface cerința textului constituțional”.

10. Așa fiind, autorii sesizării consideră că, prin măsurile prevăzute la pct. 3 și 4 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 70/2017, a fost înfrântă voința expresă a Parlamentului ca organ reprezentativ suprem al poporului român și unică autoritate legiuitoare a țării. Or, „Guvernul trebuie să acționeze

în sensul punerii în aplicare a legilor edictate de către Parlament, neavând dreptul de a le modifica în mod discreționar prin ordonanțe de urgență. Atunci când există impedimente de orice natură pentru aplicarea legii adoptate de Parlament, Guvernul poate să o modifice prin angajarea răspunderii în temeiul art. 114 din Constituție sau prin supunerea spre adoptare a unui proiect de lege în procedură de urgență. În niciun caz, Guvernul *proprio motu* nu poate altera sau contracara voința materializată a Parlamentului”.

11. Cu privire la **criticile de neconstituționalitate intrinsecă**, autorii sesizării arată că „modificările aduse Legii nr. 160/1998 vor avea ca rezultat tocmai opusul considerentului Directivei 2001/82, în sensul că va crește riscul utilizării produselor medicinale fără responsabilitatea medicului veterinar, va crește riscul consumului de produse alimentare provenite de la animale tratate fără respectarea timpului de așteptare, va crește numărul reacțiilor adverse în rândul proprietarilor de animale, va crește riscul antibioretistenței, va crește consumul de antimicrobiene în detrimentul vaccinurilor etc.”, ceea ce este de natură a contraveni dispozițiilor art. 34 alin. (1) și (2) din Constituție privind dreptul la ocrotirea sănătății și obligația statului de a asigura sănătatea publică a cetățenilor.

12. Noua reglementare „dă posibilitatea ca personalul cu studii medii (tehnician/asistent veterinar) să utilizeze și să administreze produsele medicinale din categoria stupefiante și psihotrope, în condițiile în care, conform Legii nr. 339/2005 și normelor de aplicare ale acesteia, doar medicul veterinar are dreptul de a prescrie, utiliza și administra astfel de produse. Ținerea la zi a registrului de evidență al substanțelor stupefiante și psihotrope este sub responsabilitatea și semnătura medicului veterinar. Medicul veterinar consemnează în registrul zilnic substanța utilizată, cantitatea etc. Astfel, se încalcă Directiva 36/2005, deoarece singura profesie care are competențe dobândite prin *curricula* obligatorie să utilizeze produsele medicinale veterinare la animale este cea de medic veterinar. Activitatea medicilor veterinari este una rezervată prin Directiva 2005/36/CE privind recunoașterea calificărilor profesionale și Directiva 2006/123/CE privind serviciile în cadrul pieței interne. Farmaciile veterinare vor putea să comercializeze cu amănuntul orice produs medicinal veterinar, întrucât prin lege nu există nicio interdicție. În acest mod se încalcă legislația europeană și, în special, prevederile referitoare la produsele ce conțin substanțe hormonale, tireostatice și betagoniste, care trebuie să se găsească doar la medicul veterinar în vederea administrării la animale pentru a evita riscurile asupra sănătății publice (Directiva 96/22/CE).”

13. În concluzie, autorii obiecției de neconstituționalitate solicită admiterea criticilor și constatarea neconstituționalității Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 70/2017 privind modificarea și completarea Legii nr. 160/1998 pentru organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar, în ansamblul ei.

14. În conformitate cu dispozițiile art. 16 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, sesizarea a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului, precum și Avocatului Poporului, pentru a comunica punctul lor de vedere.

15. **Președintele Camerei Deputaților** a transmis, cu Adresa nr. 2/116 din 5 ianuarie 2018, înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 139 din 9 ianuarie 2018, punctul său de vedere cu privire la sesizarea ce face obiectul Dosarului Curții nr. 2.942A/2017. Referitor la obiecțiile de neconstituționalitate extrinsecă, arată că acestea sunt neîntemeiate, întrucât, în procedura de adoptare a legii criticate a fost respectat principiul bicameralismului, jurisprudența constituțională invocată de

autorii sesizării confirmând această susținere, iar în ceea ce privește apartenența unei reglementări la categoria legilor organice sau ordinare, singurul criteriu definitoriu este cel material, astfel că nu se poate reține încălcarea art. 75 alin. (1) și a art. 115 alin. (5) din Constituție, de vreme ce „modificările și completările aduse în Camera decizională, Camera Deputaților, nu au vizat în niciun fel dispoziții de natura legii organice, ci numai dispoziții de natura legii ordinare”.

16. În ceea ce privește invocarea dispozițiilor art. 115 alin. (4) din Constituție, Președintele Camerei Deputaților susține că „autorii sesizării abuzează din nou de bogata jurisprudență a Curții Constituționale, fără însă a ține cont că Guvernul a justificat foarte bine caracterul de urgență în motivarea emiterii Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 70/2017”.

17. Cu privire la obiecțiile de neconstituționalitate intrinsecă, Președintele Camerei Deputaților arată că autorii invocă art. 168 alin. (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, fără a ține însă cont de faptul că exclusivitatea în temeiul căreia acționarii din farmaciile veterinare și punctele farmaceutice veterinare pot fi doar medici veterinari, „constituie o restricție în sensul art. 63 din același Tratat, precum și o restricție privind libertatea de stabilire, deoarece rezervă exercitarea unei activități doar unei categorii de persoane care îndeplinește cerințe prestabilite, care descurajează sau chiar împiedică operatorii economici din alte state membre să își exercite activitățile în statul membru gazdă. O astfel de restricție este prevăzută la art. 15 alin. (2) lit. c) din Directiva 2006/123 privind cerințele referitoare la deținerea capitalului unei societăți și trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute la alin. (3) al aceluiași articol pentru a putea fi menținută. În consecință, se creează premisa discriminării, în funcție de criteriul proprietății, la comercializarea acelorași tipuri de produse, în sensul în care farmaciilor comunitare nu li se va impune modificarea structurii de proprietate, deși acestea comercializează și medicamente de uz veterinar. Cele susținute de autorii sesizării intră în contradicție și cu prevederile Legii farmaciei nr. 266/2008, republicată, referitoare la comercializarea produselor medicinale veterinare prin farmaciile umane, în condițiile în care acționariatul nu este restricționat.”

18. Având în vedere considerentele expuse, Președintele Camerei Deputaților consideră obiecția de neconstituționalitate ca neîntemeiată și propune respingerea acesteia ca atare.

19. **Președinții Senatului și Guvernul** nu au comunicat punctul lor de vedere cu privire la obiecția de neconstituționalitate.

20. La dosarul cauzei a fost depus un memoriu din partea Colegiului Medicilor Veterinari, prin care se susțin obiecțiile de neconstituționalitate privind dispozițiile Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 70/2017 privind modificarea și completarea Legii nr. 160/1998 pentru organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar.

21. În temeiul dispozițiilor art. 76 din Legea nr. 47/1992, în vederea stabilirii situației de drept, necesare soluționării cererii adresate Curții, instanța constituțională a solicitat Ministerului Afacerilor Externe — Agentul guvernamental pentru Curtea de Justiție a Uniunii Europene, precum și pentru Curtea de Justiție a Asociației Europene a Liberului Schimb informații cu privire la existența unei situații iminente de declanșare a unor proceduri de infringement în fața Curții de Justiție a Uniunii Europene împotriva României, cauzate de neîndeplinirea obligațiilor de stat membru, potrivit art. 258 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, cu privire la transpunerea prevederilor Directivei 2013/55/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 noiembrie 2013 de modificare a Directivei 2005/36/CE privind recunoașterea calificărilor profesionale și a

Regulamentului (UE) nr. 1.024/2012 privind cooperarea administrativă prin intermediul Sistemului de informare al pieței interne („Regulamentul IMI”), respectiv cu privire la incompatibilitatea anumitor restricții din cadrul dreptului românesc, privind structura acționariatului farmaciilor veterinare, cu prevederile Directivei 2006/123/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind serviciile în cadrul pieței interne.

22. Prin Adresa nr. K2/184 din 25 ianuarie 2018, înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 644 din 26 ianuarie 2018, Ministerul Afacerilor Externe, prin Agentul guvernamental pentru Curtea de Justiție a Uniunii Europene, precum și pentru Curtea de Justiție a Asociației Europene a Liberului Schimb a transmis răspunsul său, în care arată că „asigură reprezentarea juridică a Guvernului României în Cauza 2014/4096, care are ca obiect o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor ce revin României în temeiul art. 11 alin. (1), al art. 15 alin. (2) lit. (c) coroborat cu alin. (3), precum și al art. 15 alin. (2) lit. (d) coroborat cu alin. (3) din Directiva 2006/123/CE privind serviciile în cadrul pieței interne. Unul dintre aspectele reproșate de Comisia Europeană, în această cauză, este structura acționariatului farmaciilor veterinare, mai exact exclusivitatea deținerii farmaciilor veterinare de către medicii veterinari, situație care ar ridica, în opinia Comisiei, probleme din perspectiva prevederilor Directivei 2006/123/CE. Cauza 2014/4/096 se află în prima etapă a fazei precontencioase — etapa punerii în întârziere suplimentare cu răspuns transmis Comisiei Europene la data de 29 septembrie 2015.”

23. Pe de altă parte, Ministerul Afacerilor Externe, prin Agentul guvernamental pentru Curtea de Justiție a Uniunii Europene, precum și pentru Curtea de Justiție a Asociației Europene a Liberului Schimb „a depus observații, în numele Guvernului, în Cauza C-297/16, Colegiul Medicilor Veterinari din România/Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor, având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată de Curtea de Apel București în legătură cu interpretarea dreptului Uniunii Europene (n.n.: în materia libertății de stabilire și a libertății de prestare de servicii), în contextul activității de comercializare cu amănuntul a produselor medicamentoase veterinare. La data de 1 martie 2018, C.J.U.E. va pronunța hotărârea sa în Cauza C-297/16.”

24. De asemenea precizează că „în Cauza 2016/0228, acțiune în constatarea neîndeplinirii obligației de comunicare a măsurilor naționale de transpunere a Directivei 2005/36/CE privind recunoașterea calificărilor profesionale și Regulamentului (UE) nr. 1.024/2012 privind cooperarea administrativă prin intermediul Sistemului de informare al pieței interne („Regulamentul IMI”), Comisia Europeană a reproșat autorităților române că nu au asigurat transpunerea completă a respectivului act al U.E. În urma notificării actelor normative interne care asigură transpunerea directivei (printre care și Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 70/2017 privind modificarea și completarea Legii nr. 160/1998 pentru organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar, împreună cu legea de aprobare a acesteia și cu tabelul de concordanță aferent), Comisia a luat, la data de 25 ianuarie 2018, decizia de a clasa Cauza 2016/0228”.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctul de vedere al președintelui Camerei Deputaților, raportul judecătorului-raportor, dispozițiile Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, precum și prevederile Constituției, reține următoarele:

25. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție și

ale art. 1, art. 10, art. 15, art. 16 și art. 18 din Legea nr. 47/1992, să se pronunțe asupra constituționalității prevederilor legale criticate.

26. Actul de sesizare are ca **obiect al criticilor de neconstituționalitate** dispozițiile Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 70/2017 privind modificarea și completarea Legii nr. 160/1998 pentru organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar, în ansamblul său, dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 70/2017, în ansamblul său, precum și art. I pct. 3 și 4 din ordonanța de urgență, în special.

27. Autorul sesizării susține că dispozițiile criticate contravin prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (3), (4) și (5), art. 16 alin. (1) și ale art. 54 alin. (2) din Constituție.

28. În vederea soluționării prezentei sesizări, Curtea procedează, mai întâi, la verificarea admisibilității acesteia. Analiza îndeplinirii condițiilor de admisibilitate a sesizării trebuie realizată prin raportare la art. 15 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, potrivit căruia „*Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității legilor înainte de promulgarea acestora, la sesizarea Președintelui României, a unui-a dintre președinții celor două Camere, a Guvernului, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Avocatului Poporului, a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori.*” Astfel, se constată că actul supus controlului de constituționalitate este o lege adoptată de Parlamentul României, sesizarea fiind formulată de un număr de 55 de deputați aparținând grupului parlamentar al Partidului Național Liberal, subiect de drept care întrunește, potrivit dispozițiilor legale, calitatea de titular al sesizării Curții Constituționale cu obiecția de neconstituționalitate.

29. Examinând cadrul normativ în domeniul vizat de legea supusă controlului de constituționalitate, Curtea constată că medicina veterinară este una dintre profesiile reglementate sectorial prin **Directiva Parlamentului și a Consiliului European nr. 2005/36/CE din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale**, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 255 din 30 septembrie 2005. Exercițarea profesiei de medic veterinar este reglementată prin **Legea nr. 160/1998 pentru organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar**, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 209 din 24 martie 2014.

30. Prin art. 4 lit. i) din Legea nr. 160/1998, în forma anterioară intrării în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 70/2017, se prevedea că „*Profesiunea de medic veterinar are exclusivitate în următoarele domenii de competență: [...] comercializarea cu amănuntul și utilizarea produselor biologice, antiparazitare de uz special și medicamentelor de uz veterinar.*” Această reglementare a principiului exclusivității s-a întemeiat pe Directiva 2001/82/CE a Parlamentului European și a Consiliului, de instituire a unui cod comunitar cu privire la produsele medicamentoase veterinare, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 311 din 28 noiembrie 2001.

31. **Directiva 2001/82/CE** prevede, la art. 66 alin. (1), **obligația tuturor statelor membre de a lua măsurile necesare pentru a se asigura că vânzarea cu amănuntul a produselor medicinale veterinare este îndeplinită doar de către persoane autorizate să efectueze această activitate conform legislației naționale. De asemenea, în directivă se menționează faptul că utilizarea și comercializarea medicamentelor veterinare trebuie să fie reglementată și controlată de statele membre**, având în vedere faptul că obiectivul esențial al normelor ce reglementează producția și distribuția produselor medicamentoase veterinare trebuie să fie protecția sănătății publice, stabilind totodată, prin art. 67, 68, 70

și 72, o serie de reguli și restricții de utilizare și comercializare cu amănuntul a acestora.

32. Prin **Decizia nr. 511 din 4 iulie 2017**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 788 din 4 octombrie 2017, Curtea Constituțională a reținut că „exclusivitatea conferită medicilor veterinari de art. 4 lit. i) din Legea nr. 160/1998, cu eliminarea implicită a posibilității oricărei persoane care nu are calitatea de medic veterinar de a comercializa tipurile de produse enumerate de textul de lege este o expresie a prevederilor art. 35 alin. (1) și (2) din Constituție, potrivit cărora statul recunoaște dreptul oricărei persoane la un mediu înconjurător sănătos și echilibrat ecologic și, în acest scop, trebuie să asigure cadrul legislativ pentru exercitarea acestui drept. [...] Grijă pentru sănătatea animalelor așadar, ca o reflexie a dreptului oamenilor la ocrotirea sănătății, garantat la nivel constituțional prin prevederile art. 34, care instituie în sarcina statului obligația de a lua măsuri pentru asigurarea igienei și a sănătății publice”.

33. La data de 5 octombrie 2017, Guvernul a adoptat **Ordonanța de urgență nr. 70/2017 privind modificarea și completarea Legii nr. 160/1998 pentru organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 799 din 10 octombrie 2017. Dispozițiile ordonanței de urgență vizează, la pct. 1 și 2, aspecte privind statutul profesiei de medic veterinar. Prin pct. 3 din ordonanța de urgență s-a dispus modificarea art. 4 lit. i) din Legea nr. 160/1998, în sensul înlocuirii exclusivității în „comercializarea cu amănuntul și utilizarea produselor biologice, antiparazitare de uz special și medicamentelor de uz veterinar”, printr-o exclusivitate ce vizează în mod limitativ „prescrierea produselor medicinale veterinare”. Prin pct. 4 din ordonanța de urgență se modifică art. 37 din lege, care are ca obiect de reglementare comercializarea produselor medicinale veterinare din depozite farmaceutice veterinare, puncte farmaceutice veterinare și farmacii veterinare, iar prin pct. 5 din actul normativ se introduce obligația Colegiului Medicilor Veterinari de a informa autoritățile competente cu privire la restrângerea sau interzicerea dreptului de exercitare a profesiei de către medicii veterinari.

34. Proiectul de lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 70/2017 a fost depus la Senatul României, în calitate de primă Cameră sesizată, la data de 10 octombrie 2017. Proiectul de lege primise Avizul Consiliului Legislativ, adoptat la data de 25 septembrie 2017, prin care această autoritate a avizat favorabil inițiativa, cu unele observații și propuneri punctuale. La data de 7 noiembrie 2017, proiectul de lege a fost aprobat, cu modificări și completări, de Senat, și înaintat, ulterior, spre Camera decizională. La data de 13 decembrie 2017, Camera Deputaților, în temeiul art. 75 și art. 76 alin. (2) din Constituție, a adoptat legea, cu modificări și completări, și a trimis-o spre promulgare Președintelui României în data de 20 decembrie 2017.

35. În termenul legal, un număr de 55 de deputați aparținând Grupului parlamentar al Partidului Național Liberal a formulat obiecția de neconstituționalitate, care constituie obiectul prezentului dosar.

36. **Analiza criticilor de neconstituționalitate extrinsecă care vizează Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 70/2017, raportate la dispozițiile constituționale ale art. 61 alin. (2), art. 75 alin. (1), art. 76 alin. (1) și ale art. 115 alin. (5)**. Analizând criticile de neconstituționalitate extrinsecă, Curtea reține cele statuate prin Decizia nr. 710 din 6 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 358 din 28 mai 2009, potrivit cărora „Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului

român și unica autoritate legiuitoare a țării, iar structura sa este bicamerală, fiind alcătuit din Camera Deputaților și Senat. Principiul bicameralismului, astfel consacrat, se reflectă însă nu numai în dualismul instituțional în cadrul Parlamentului, ci și în cel funcțional, deoarece art. 75 din Legea fundamentală stabilește competențe de legiferare potrivit cărora fiecare dintre cele două Camere are, în cazurile expres definite, fie calitatea de primă Cameră sesizată, fie de Cameră decizională. Totodată, ținând seama de indivizibilitatea Parlamentului ca organ reprezentativ suprem al poporului român și de unicitatea sa ca autoritate legiuitoare a țării, Constituția nu permite adoptarea unei legi de către o singură Cameră, fără ca proiectul de lege să fi fost dezbătut și de cealaltă Cameră. Art. 75 din Legea fundamentală a introdus, după revizuirea și republicarea acesteia în octombrie 2003, soluția obligativității sesizării, în anumite materii, ca primă Cameră, de reflecție, a Senatului sau, după caz, a Camerei Deputaților și, pe cale de consecință, reglementarea rolului de Cameră decizională, pentru anumite materii, a Senatului și, pentru alte materii, a Camerei Deputaților, tocmai pentru a nu exclude o Cameră sau alta din mecanismul legiferării”.

37. De asemenea, dezbateră parlamentară a unui proiect de lege sau a unei propuneri legislative nu poate face abstracție de evaluarea acesteia în plenul celor două Camere ale Parlamentului. Așa fiind, modificările și completările, pe care Camera decizională le aduce asupra proiectului de lege sau propunerii legislative adoptate de prima Cameră sesizată, trebuie să se raporteze la materia avută în vedere de inițiator și la forma în care a fost reglementată de prima Cameră. Altfel, se ajunge la situația ca o singură Cameră, și anume Camera decizională, să legifereze în mod exclusiv, ceea ce contravine principiului bicameralismului (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 472 din 22 aprilie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 336 din 30 aprilie 2008).

38. Pe cale jurisprudențială (Decizia nr. 710 din 6 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 358 din 28 mai 2009, Decizia nr. 413 din 14 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 291 din 4 mai 2010, sau Decizia nr. 1.533 din 28 noiembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 905 din 20 decembrie 2011), Curtea a stabilit două criterii esențiale pentru a se determina cazurile în care prin procedura legislativă se încalcă principiul bicameralismului: pe de o parte, existența unor deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și, pe de altă parte, existența unei configurații semnificativ diferite între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului. Întrunirea cumulativă a celor două criterii este de natură a afecta principiul constituțional care guvernează activitatea de legiferare a Parlamentului, plasând pe o poziție privilegiată Camera decizională, cu eliminarea, în fapt, a primei Camere sesizate din procesul legislativ.

39. În consecință, Curtea a reținut, prin **Decizia nr. 624 din 26 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 937 din 22 noiembrie 2016**, că art. 75 alin. (3) din Constituție, atunci când folosește sintagma „decide definitiv” cu privire la Camera decizională, nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune ca proiectul sau propunerea legislativă adoptate de prima Cameră sesizată să fie dezbătute în Camera decizională, unde li se pot aduce modificări și completări. Însă, în acest caz, Camera decizională nu poate modifica substanțial obiectul de reglementare și configurația inițiativei legislative, cu consecință deturnării de la finalitatea urmărită de inițiator.

40. Pornind de la premisa că legea este, cu aportul specific al fiecărei Camere, opera întregului Parlament, Curtea reține că

autoritatea legiuitoare trebuie să respecte principiile constituționale în virtutea cărora o lege nu poate fi adoptată de către o singură Cameră. Din analiza comparativă a conținutului normativ al actelor adoptate în prima Cameră sesizată (Senatul), respectiv în Camera decizională (Camera Deputaților), Curtea observă că, pe de o parte, prima Cameră sesizată (Senatul, în ședința plenului din 7 noiembrie 2017) aduce o serie de completări legii inițiate de Guvern, modificând mai multe articole ale ordonanței de urgență supuse aprobării, iar, pe de altă parte, Camera decizională (Camera Deputaților, în ședința plenului din 13 decembrie 2017) înlătură și modifică o parte din amendamentele primei Camere și aduce o completare legii inițiate de Guvern, forma finală a legii modificând două articole din ordonanță, dintre care unul face obiectul criticii privind încălcarea principiului bicameralismului. Este vorba de introducerea prin articolul unic pct. 1 din lege a unui nou punct, 31, la articolul unic din ordonanța de urgență, modificare care vizează completarea dispozițiilor art. 16 din Legea nr. 160/1998, referitoare la suspendarea calității de membru al Colegiului Medicilor Veterinari pe perioada în care medicul veterinar exercită o funcție publică, deci devine funcționar public. Suspendarea reprezintă consecința stării de incompatibilitate în care se află funcționarul public, potrivit dispozițiilor art. 94 din Legea nr. 161/2003 „(1) *Calitatea de funcționar public este incompatibilă cu exercitarea oricărei alte funcții publice sau calități decât cea în care a fost numit, precum și cu funcțiile de demnitate publică*”. Cu alte cuvinte, suspendarea calității de membru al Colegiului Medicilor Veterinari, deci a exercitării profesiei de medic veterinar, are scopul de a preîntâmpina starea de incompatibilitate cu funcția publică dobândită și constituie o măsură care întregeste statutul juridic al medicului veterinar, **statut care a constituit obiectul modificărilor operate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 70/2017**. Așadar, Curtea observă că, deși forma adoptată de Senat, Cameră de reflecție, diferă de cea adoptată de Camera Deputaților, Cameră decizională, între cele două forme ale legii nu există o diferență majoră de conținut, legea finală dând substanță și efectivitate scopului urmărit de inițiator, Guvernul României, și anume clarificarea unor aspecte referitoare la statutul profesiei de medic veterinar. Legea, în redactarea pe care a adoptat-o Camera Deputaților, **nu se îndepărtează de textul adoptat în Senat și nici nu deturneză obiectivele urmărite de inițiativa legislativă**, prin modificările aduse, Camera Deputaților reglementând norme care se circumscriu în mod complementar obiectului de reglementare a legii inițiate de Guvern.

41. Bicameralismul nu înseamnă ca ambele Camere să se pronunțe asupra unei soluții legislative identice, în Camera decizională putând exista abateri inerente de la forma adoptată de Camera de reflecție, desigur, fără schimbarea obiectului esențial al proiectului de lege/prounerii legislative. A nega posibilitatea Camerei decizionale de a se îndepărta de la forma votată în Camera de reflecție ar însemna limitarea rolului său constituțional, iar caracterul decizional atașat acesteia devine iluzoriu. S-ar ajunge la un veritabil mimetism în sensul că cea de-a doua Cameră se va identifica, în ceea ce privește activitatea sa legislativă, cu prima Cameră, neputându-se îndepărta în niciun fel de la soluțiile legislative pentru care a optat prima Cameră, ceea ce este contrar, până la urmă, chiar ideii de bicameralism.

42. Prin urmare, nu se poate susține încălcarea principiului bicameralismului atât timp cât legea adoptată de Camera decizională se referă la aspectele principiale pe care le-a avut în vedere propunerea/proiectul de lege în forma sa însușită de Camera de reflecție. În acest sens, **modificările aduse formei adoptate de Camera de reflecție trebuie să cuprindă o soluție**

legislativă care păstrează concepția de ansamblu a acesteia și să fie adaptate în mod corespunzător, prin stabilirea unei soluții legislative alternative/complementare care nu se abate de la forma adoptată de Camera de reflecție, în condițiile în care aceasta este mai cuprinzătoare sau mai bine articulată în cadrul ansamblului legii, cu realizarea anumitor coroborări inerente oricărei modificări (a se vedea în acest sens Decizia nr. 765 din 14 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 134 din 21 februarie 2017).

43. Având în vedere cele anterior expuse, Curtea constată că **dispozițiile legale criticate nu încalcă art. 61 alin. (2) din Constituție**; din contră, modul în care a fost adoptată legea criticată constituie o aplicare a principiului bicameralismului, caracterizat printr-o strânsă conlucrare și colaborare între cele două Camere ale Parlamentului.

44. În continuare, referitor la profesia de medic veterinar, Curtea observă că Legea fundamentală nu cuprinde reglementări exprese și nici nu impune reglementarea organizării sau funcționării sale prin norme de natura legii organice, ale cărei domenii, stabilite prin art. 73 alin. (3) din Constituție, sunt de strictă interpretare și aplicare. Potrivit Constituției, legile organice pot fi adoptate numai în domeniile expres prevăzute de art. 73 alin. (3), iar organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar, care nu reprezintă o profesie circumscrisă noțiunii de funcționar public, nu se regăsesc printre acestea și nici, conform lit. t) a aceluiași alineat, printre „celelalte domenii pentru care în Constituție se prevede adoptarea de legi organice”, care sunt stabilite expres, la art. 31 alin. (5), art. 40 alin. (3), art. 55 alin. (2), art. 58 alin. (3), art. 79 alin. (2), art. 102 alin. (3), art. 105 alin. (2), art. 117 alin. (3), art. 118 alin. (2) și (3), art. 120 alin. (2), art. 126 alin. (4) și (5) și art. 142 alin. (5) din Constituție (a se vedea în acest sens și Decizia nr. 1.150 din 6 noiembrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 832 din data de 10 decembrie 2008).

45. Cu toate acestea, Legea nr. 160/1998 pentru organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar, astfel cum rezultă din mențiunea finală a acesteia, care atestă că „*legea a fost adoptată de Senat în ședința din 9 iulie 1998, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (1) din Constituția României*” [art. 76 alin. (1) din Constituția, republicată] a fost adoptată cu majoritatea cerută de Constituție pentru o lege organică.

46. Trecând peste aceste aspecte care țin de modul de adoptare a Legii nr. 160/1998, act normativ care nu face obiectul controlului de constituționalitate în prezenta cauză, dar având ca premisă faptul că această lege a fost adoptată în temeiul dispozițiilor constituționale referitoare la majoritatea de vot necesară unei legi organice, Curtea urmează să analizeze în ce măsură o lege organică poate suferi modificări aduse printr-o lege ordinară.

47. Astfel cum a statuat în jurisprudența sa, Curtea reține că printr-o lege ordinară se pot modifica dispoziții dintr-o lege organică, dacă acestea nu conțin norme de natura legii organice, ci se referă la aspecte care nu sunt în directă legătură cu domeniul de reglementare al legii organice. În consecință, **criteriul material este definitoriu pentru a analiza apartenența sau nu a unei reglementări la categoria legilor ordinare sau organice** (a se vedea și Decizia nr. 53 din 18 mai 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 312 din 9 noiembrie 1994, Decizia nr. 88 din 2 iunie 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 207 din 3 iunie 1998, și Decizia nr. 442 din 10 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 526 din 15 iulie 2015). Cu alte cuvinte, Curtea a stabilit că este posibil ca o lege organică să cuprindă, din motive de politică legislativă, și norme de natura legii ordinare, dar fără ca aceste norme să capete caracter

organic, întrucât, altfel, s-ar extinde domeniile rezervate de Constituție legii organice (a se vedea în acest sens, spre exemplu, Decizia nr. 548 din 15 mai 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 495 din 2 iulie 2008, și Decizia nr. 786 din 13 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 400 din 12 iunie 2009).

48. Actul normativ care modifică și completează Legea nr. 160/1998 este Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 70/2017. **Conținutul normativ al ordonanței de urgență vizează modificarea unor dispoziții referitoare la statutul profesiei de medic veterinar, modalitățile de comercializare a produselor medicinale veterinare, precum și o serie de atribuții ale Colegiului Medicilor Veterinari.** Toate aceste reglementări încadrează actul normativ în **categoria legilor ordinare.** În cauza de față, Curtea constată că legea supusă controlului de constituționalitate, respectiv **legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 70/2017, este o lege cu caracter ordinar, îndeplinind atât cerința criteriului material, cât și cerința criteriului formal,** astfel cum rezultă din mențiunea finală a acesteia, care atestă că „*Legea a fost adoptată de Parlamentul României cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată*”.

49. Stabilirea caracterului ordinar al legii are relevanță și cu privire la respectarea procedurii de adoptare a legilor, astfel cum aceasta este consacrată în Legea fundamentală. Astfel, ordinea în care cele două Camere ale Parlamentului vor dezbate proiectul sau propunerea legislativă depinde și de caracterizarea legii ca organică sau ordinară, în funcție de această caracterizare urmând să fie determinată Camera competentă să adopte legea în calitate de Cameră de reflecție, respectiv Cameră decizională, în temeiul art. 75 alin. (1) din Constituție. Așadar, calificarea inițială a legii ce urmează să fie adoptată, ca organică sau ordinară, are influență asupra procesului legislativ, determinând parcursul proiectului de lege sau al propunerii legislative (a se vedea Decizia nr. 89 din 28 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 13 aprilie 2017). **În cazul de față, legea a fost considerată ca aparținând categoriei legilor ordinare, ceea ce a atras competența Senatului ca primă Cameră sesizată și pe cea de Cameră decizională a Camerei Deputaților.**

50. În fine, referitor la critica de neconstituționalitate a legii de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 70/2017 în raport cu art. 115 alin. (5) din Constituție, potrivit căruia „*Ordonanța de urgență cuprinzând norme de natura legii organice se aprobă cu majoritatea prevăzută la articolul 76 alineatul (1)*”, Curtea reține că, *per a contrario*, **ordonanța de urgență care nu cuprinde norme de natura legii organice va fi aprobată cu majoritatea prevăzută de art. 76 alin. (2) din Constituție, referitoare la legile organice, lucru care s-a petrecut și în cazul de față.**

51. În concluzie, în considerarea argumentelor mai sus prezentate, Curtea constată că **Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 70/2017 privind modificarea și completarea Legii nr. 160/1998 pentru organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar a fost adoptată ca lege ordinară, fiind respectate prevederile art. 75, art. 76 alin. (2) și art. 115 alin. (5) din Constituție.**

52. **Analiza criticilor de neconstituționalitate extrinsecă care vizează dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 70/2017, raportate la dispozițiile constituționale cuprinse în art. 61 alin. (1) și în art. 115 alin. (4).** În jurisprudența sa, Curtea a reținut că, după aprobarea ordonanței de urgență de către Parlament, controlul

de constituționalitate se exercită față de legea de aprobare, al cărei conținut este chiar ordonanța guvernamentală. Altfel spus, legea de aprobare integrează în totalitate prevederile din ordonanța de urgență aprobată, iar, prin aprobare, ordonanța de urgență încetează să mai existe ca act juridic normativ distinct; aprobarea dă naștere, însă, unui act normativ nou, care a absorbit și ordonanța de urgență. Ca atare, Curtea consideră că, întrucât devin parte integrantă a legii de aprobare, dispozițiile ordonanței de urgență pot fi supuse controlului de constituționalitate în condițiile art. 146 lit. a) din Legea fundamentală (a se vedea Decizia nr. 1.257 din 7 octombrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 758 din 6 noiembrie 2009).

53. Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale referitoare la art. 115 alin. (4) din Constituție (spre exemplu, Decizia nr. 255 din 11 mai 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 511 din 16 iunie 2005), Guvernul poate adopta ordonanțe de urgență în următoarele condiții, întrunite în mod cumulativ: existența unei situații extraordinare; reglementarea acesteia să nu poată fi amânată și urgența să fie motivată în cuprinsul ordonanței. Situațiile extraordinare exprimă un grad mare de abatere de la obișnuit sau comun și au un caracter obiectiv, în sensul că existența lor nu depinde de voința Guvernului, care, în asemenea împrejurări, este constrâns să reacționeze prompt pentru apărarea unui interes public pe calea ordonanței de urgență (a se vedea *mutatis mutandis* Decizia nr. 83 din 19 mai 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 211 din 8 iunie 1998). De asemenea, în accepțiunea Deciziei nr. 258 din 14 martie 2006, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 341 din 17 aprilie 2006, „Inexistența sau neexplicarea urgenței reglementării situațiilor extraordinare [...] constituie în mod evident o barieră constituțională în calea adoptării de către Guvern a unei ordonanțe de urgență [...]. A decide altfel înseamnă a goli de conținut dispozițiile art. 115 din Constituție privind delegarea legislativă și a lăsa libertate Guvernului să adopte în regim de urgență acte normative cu putere de lege, oricând și — ținând seama de împrejurarea că prin ordonanță de urgență se poate reglementa și în materii care fac obiectul legilor organice — în orice domeniu” (a se vedea și Decizia nr. 366 din 25 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 644 din 2 septembrie 2014). Așa fiind, pentru emiterea unei ordonanțe de urgență este necesară existența unei stări de fapt obiective, cuantificabile, independente de voința Guvernului, care pune în pericol un interes public. Cu prilejul pronunțării Deciziei nr. 255 din 11 mai 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 511 din 16 iunie 2005, Curtea a reținut că „invocarea elementului de oportunitate, prin definiție de natură subiectivă, căruia i se conferă o eficiență contributivă determinantă a urgenței, ceea ce, implicit, îl convertește în situație extraordinară, impune concluzia că aceasta nu are, în mod necesar și univoc, caracter obiectiv, ci poate da expresie și unor factori subiectivi (...).” Din analiza jurisprudenței menționate rezultă că numai existența unor elemente cu caracter obiectiv, care nu au putut fi prevăzute, pot determina apariția unei situații a cărei reglementare se impune cu celeritate. Constatarea acestor elemente se realizează de Guvern, care este obligat să motiveze intervenția sa în preambulul actului normativ adoptat. Prin urmare, decizia legiferării aparține în exclusivitate legiuitorului delegat, care, dacă hotărăște reglementarea unei anumite situații juridice, are obligația de a se conforma exigențelor constituționale.

54. Referitor la critica de neconstituționalitate a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 70/2017, formulată în raport cu art. 115 alin. (4) din Constituție, Curtea reține că urgența

adoptării acestui act normativ a fost motivată potrivit preambulului său și notei de fundamentare. Astfel, în preambulul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 70/2017, **Guvernul și-a justificat intervenția legislativă**, arătând că scopul reglementării îl constituie „evitarea riscului iminent al declanșării unei acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor de stat membru, potrivit art. 258 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene”. Pe de o parte, Guvernul a luat act de faptul că termenul pentru transpunerea în legislația națională a Directivei 2013/55/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 noiembrie 2013 de modificare a Directivei 2005/36/CE privind recunoașterea calificărilor profesionale și a Regulamentului (UE) nr. 1.024/2012 privind cooperarea administrativă prin intermediul Sistemului de informare al pieței interne („Regulamentul IMI”) a fost stabilit pentru data de 18 ianuarie 2016, precum și de „Scrisoarea Comisiei Europene C(2016) 2.500/23 final din 23 martie 2016, prin care a fost transmisă autorităților române punerea în întârziere în Cauza 2016/0228 pentru neîndeplinirea obligației de comunicare a măsurilor naționale de transpunere a Directivei 2013/55/UE, prin care Comisia Europeană a invitat autoritățile române să îi comunice, până la data de 23 mai 2017, măsurile naționale adoptate în acest sens”. În scrisoarea menționată, Comisia Europeană „atrage atenția asupra sancțiunilor financiare pe care le poate impune Curtea de Justiție a Uniunii Europene, în temeiul art. 260 alin. (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, și pe care Comisia le va aplica astfel cum se prevede în Comunicarea sa din 11 noiembrie 2010 privind punerea în aplicare a art. 260 alin. (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene”.

55. Pe de altă parte, Guvernul și-a propus să transpună legislația europeană și să creeze cadrul organizatoric necesar pentru aplicarea măsurilor necesare recunoașterii titlurilor oficiale de calificare în profesia de medic veterinar, având în vedere consecințele negative pe care netranspunerea dispozițiilor Directivei 2013/55/UE le-ar determina cu privire la nerecunoașterea sau recunoașterea neconformă cu normele europene obligatorii a acestor calificări profesionale, „ceea ce este de natură a restrânge exercitarea dreptului la liberă circulație a persoanelor, libertate fundamentală consacrată la nivelul Uniunii Europene în art. 45—53 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, ratificat de România”. În acest sens, sunt invocate „Scrisoarea Comisiei Europene C(2015) 3.352 final de somare suplimentară în Cauza 2014/4.096, referitoare la incompatibilitatea anumitor restricții din cadrul dreptului românesc, privind structura acționariatului farmaciilor veterinare, cu prevederile Directivei 2006/123/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind serviciile în cadrul pieței interne”, precum și punctul de vedere al Comisiei Europene din data de 23 noiembrie 2016, transmis Curții de Justiție a Uniunii Europene la Cauza C-297/16 CMVRO, potrivit căruia „libertatea de stabilire, în special principiul proporționalității astfel cum este definit la art. 15 alin. (3) din Directiva 2006/123/CE, se opune unei cerințe prin care se instituie obligativitatea organizării numai ca persoane juridice a farmaciilor veterinare și punctelor farmaceutice veterinare”.

56. Având în vedere și răspunsul transmis de Ministerul Afacerilor Externe — Agentul guvernamental pentru Curtea de Justiție a Uniunii Europene, precum și pentru Curtea de Justiție a Asociației Europene a Liberului Schimb (paragrafele 21—24 din prezenta decizie), Curtea constată că **actul normativ supus controlului de constituționalitate întrunește exigențele stabilite de art. 115 alin. (4) din Constituție, astfel încât critica de neconstituționalitate a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 70/2017, sub acest aspect, este neîntemeiată.**

57. În ceea ce privește critica referitoare la neconstituționalitatea dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 70/2017 prin raportare la prevederile constituționale cuprinse în art. 61 alin. (1), pe motiv că ordonanța de urgență contracarează, anulează efectele unei legi adoptate de Parlamentul României, respectiv „alterează” principiul exclusivității profesiei de medic veterinar în modalitatea prevăzută de art. 4 lit. i) din Legea nr. 160/1998 care prevedea „*comercializarea cu amănuntul și utilizarea produselor biologice, antiparazitare de uz special și medicamentelor de uz veterinar*”, Curtea reține că aceasta este, de asemenea, neîntemeiată.

58. Delegarea legislativă, consacrată expres de Legea fundamentală, presupune o excepție de la principiul constituțional al separației puterilor în stat și o derogare de la prevederile art. 61 alin. (1) din Constituție, potrivit cărora „*Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării*”. Mandatul atribuit Guvernului, în temeiul art. 115 alin. (4), izvorăște direct din Constituție și vizează cazuri extraordinare a căror reglementare nu poate fi amânată. Delegarea întemeiată pe dispozițiile art. 115 alin. (4), care are ca efect adoptarea ordonanțelor de urgență, reprezintă o excepție, de care Guvernul nu poate uza decât în situații cu un grad mare de abatere de la normal, cazuri în care aprobarea de către Parlament, în procedură de urgență, este obligatorie, controlul parlamentar asupra actului administrativ cu forță de lege exercitându-se, în temeiul art. 61 alin. (1) din Constituție. De altfel, pentru a garanta statutul Parlamentului de unică autoritate legiuitoare a țării, legiuitorul constituant a condiționat intrarea în vigoare a ordonanței de urgență de declanșarea controlului parlamentar asupra acestui act normativ, prevăzând obligația Guvernului de a-l depune spre dezbateră în procedură de urgență la Camera competentă să fie sesizată (a se vedea în acest sens Decizia nr. 366 din 25 iunie 2014, paragraful 37).

59. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că **aprecierea oportunității adoptării unei ordonanțe de urgență, sub aspectul deciziei legiferării, constituie un atribut exclusiv al legiuitorului delegat, care poate fi cenzurat doar în condițiile prevăzute expres de Constituție, respectiv doar pe calea controlului parlamentar exercitat potrivit art. 115 alin. (5) din Constituție**. Așadar, doar Parlamentul poate decide soarta actului normativ al Guvernului, adoptând o lege de aprobare sau de respingere. Cu ocazia dezbaterilor parlamentare, forul legislativ suprem are competența de a cenzura ordonanța de urgență a Guvernului, atât sub aspectul legalității, cât și al oportunității, dispozițiile art. 115 alin. (8) din Constituție statuând că prin legea de aprobare sau de respingere se vor reglementa, dacă este cazul, măsurile necesare cu privire la efectele juridice produse pe perioada de aplicare a ordonanței. Având în vedere prevederile constituționale invocate, Curtea a constatat că nicio altă autoritate publică, aparținând altei puteri decât cea legislativă, nu poate controla actul normativ al Guvernului din perspectiva oportunității actului de legiferare (a se vedea Decizia nr. 68 din 27 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 181 din data de 14 martie 2017).

60. Curtea nu poate reține incidența, în cauza de față, a argumentelor care au stat la baza soluției pronunțate prin Decizia nr. 1.221 din 12 noiembrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 804 din 2 decembrie 2008, decizie în care Curtea a statuat că „adoptarea de către Guvern a Ordonanței de urgență nr. 136/2008 nu a fost motivată de necesitatea reglementării într-un domeniu în care legiuitorul primar nu a intervenit, ci, dimpotrivă, de contracararea unei măsuri de politică legislativă în domeniul salarizării personalului

din învățământ adoptată de Parlament. Așa fiind, în condițiile în care legiuitorul primar a stabilit deja prin Legea nr. 221/2008 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 15/2008 privind creșterile salariale ce se vor acorda în anul 2008 personalului din învățământ, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 730 din 28 octombrie 2008, condițiile și criteriile de acordare a acestor creșteri salariale, Guvernul, prin intervenția sa ulterioară, intră în conflict cu prevederile art. 61 alin. (1) din Constituție. Cu acel prilej, intervenția legiuitorului delegat a avut ca unic scop anularea unei măsuri legislative adoptate de Parlament, imediat după adoptarea sa și înainte ca aceasta să producă efecte juridice, înlăturând practic voința legiuitorului primar, cu sfidarea art. 61 alin. (1) din Constituție.

61. Or, în cauza de față, *soluția legislativă* modificată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 70/2017 a produs efecte juridice de la data intrării în vigoare a Legii nr. 160/1998, respectiv 6 august 1998, până la data la care, motivat de argumentele prezentate în preambulul ordonanței de urgență, Guvernul a operat modificarea, respectiv 5 octombrie 2017, în sensul limitării exclusivității medicului veterinar doar la domeniul „prescrierii produselor medicinale veterinare”, deci peste 19 ani. Mai mult, **intervenția Guvernului nu poate fi calificată drept o „contracurare a unei măsuri de politică legislativă” a Parlamentului, în condițiile în care chiar Parlamentul validează, ulterior, modificarea, prin adoptarea legii de aprobare a ordonanței de urgență, cu alte cuvinte, confirmă oportunitatea actului de legiferare.**

62. În concluzie, în considerarea argumentelor mai sus prezentate, Curtea constată că **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 70/2017 privind modificarea și completarea Legii nr. 160/1998 pentru organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar a fost adoptată cu respectarea prevederilor art. 61 alin. (1) și art. 115 alin. (4) din Constituție.**

63. **Analiza criticilor care vizează înlăturarea exclusivității profesiei de medic veterinar în activitatea de comercializare a produselor biologice, antiparazitare de uz special și medicamentelor de uz veterinar, prin raportare la prevederile art. 34 alin. (1) și (2) din Constituție referitoare la dreptul la ocrotirea sănătății și obligația statului de a asigura sănătatea publică a cetățenilor.** Cu privire la exclusivitatea conferită medicilor veterinari de art. 4 lit. i) din Legea nr. 160/1998, în forma anterioară modificării operate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 70/2017, Curtea s-a pronunțat în prealabil, reținând că aceasta „este o expresie a prevederilor art. 35 alin. (1) și (2) din Constituție, potrivit cărora statul recunoaște dreptul oricărei persoane la un mediu înconjurător sănătos și echilibrat ecologic și, în acest scop, trebuie să asigure cadrul legislativ pentru exercitarea acestui drept. Animalele pot fi privite ca o parte constitutivă a unui mediu înconjurător durabil și echilibrat ecologic, protecția acestora fiind încorporată în cadrul mai larg al asigurării condițiilor pentru menținerea unei naturi sănătoase, de care să beneficieze atât generațiile prezente, cât și cele viitoare” (Decizia nr. 511 din 4 iulie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 788 din 4 octombrie 2017, paragraful 14). Curtea a reținut că „activitățile pe care legiuitorul le dă în competența exclusivă a medicilor veterinari prezintă o importanță deosebită, având un impact direct asupra sănătății animalelor și indirect asupra celei a oamenilor. În considerarea acestor valori ce se urmărește a fi protejate, desfășurarea activităților date de lege în competența medicilor veterinari — inclusiv cea asupra căreia poartă critica de neconstituționalitate în cauza de față — necesită o pregătire teoretică și practică specială, pe care doar persoanele care au obținut diplomă de medic veterinar eliberată de o instituție de

învățământ superior o pot dovedi. Absolvirea studiilor academice de medicină veterinară (învățământ universitar desfășurat pe parcursul a 6 ani) reprezintă o garanție pentru dobândirea cunoștințelor de specialitate care conturează un profesionist autentic, apt să acționeze cu responsabilitate și competență pentru prevenirea, combaterea și vindecarea bolilor animalelor. Stabilindu-se prin lege exclusivitatea medicului veterinar în domeniul comercializării și utilizării produselor biologice, antiparazitare de uz special și medicamentelor de uz veterinar, se conferă profesionalism actului medical-veterinar și se evită riscul ca o persoană lipsită de pregătire de specialitate să exercite competențe proprii unei profesii strict specializate, cu consecința periculoasă a posibilei comiteri a unor greșeli care să afecteze negativ sănătatea animalelor și, consecutiv, pe cea a oamenilor” (paragraful 16).

64. În consecință, Curtea a apreciat că „este justificat ca medicul veterinar să fie cel care să comercializeze produsele biologice, antiparazitare de uz special și medicamentele de uz veterinar conștientizând responsabilitatea exercițiului actului medical specific, cunoscând necesitatea respectării anumitor scheme de tratament și importanța aprecierii corecte cu privire la compatibilitatea substanțelor active existente în anumite medicamente în cazul asocierilor de tratamente și având permanent în vedere prevenirea riscului accidentelor medicamentoase, în scopul asigurării deopotrivă a sănătății animalelor și a sănătății oamenilor” (paragraful 19).

65. Din punctul de vedere al dreptului european, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 70/2017 privind modificarea și completarea Legii nr. 160/1998 pentru organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar și legea sa de aprobare intră sub incidența reglementărilor statuate la nivelul Uniunii Europene, subsumate *Politicii în domeniul liberei circulații a persoanelor și a serviciilor*, având ca sediu primar al materiei art. 45, art. 49, respectiv art. 56 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (T.F.U.E.). Aceste reglementări primare au drept scop garantarea exercitării unei activități economice sau a unei profesii de către cetățeanul unui stat membru, pe teritoriul altui stat decât cel în care și-a dobândit calificările profesionale sau al cărui resortisant este, ca lucrător salariat sau independent, cu titlu permanent sau ocazional, fără a fi supus unui tratament discriminatoriu, în special din rațiuni de cetățenie sau de domiciliu/reședință.

66. Deși Directiva 2013/55/UE a făcut obiectul transpunerii parțiale prin mai multe acte normative, acestea nu reglementează și exercitarea profesiei de medic veterinar, precum și recunoașterea calificărilor profesionale specifice. Or, transpunerea la nivel național a dispozițiilor directivei reprezintă o necesitate stringentă, în raport de termenul limită fixat, ce s-ar fi impus a fi respectat, respectiv, data de 18 ianuarie 2016. Această împrejurare a condus la transmiterea, din partea Comisiei Europene, a unei scrisori de punere în întârziere, având ca obiect neîndeplinirea obligației de comunicare a măsurilor naționale de transpunere a Directivei 2013/55/UE, România având ca termen de răspuns la scrisoarea Comisiei data de 23 mai 2017.

67. Totodată, Curtea reține că, modificarea art. 4 lit. i) și a art. 37 din Legea nr. 160/1998 pentru organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar, s-a realizat ca urmare a scrisorii de somare suplimentară în Cauza 2014/4096 (referitoare la „acțiunea în constatarea neîndeplinirii obligațiilor” (*infringement*) care revin autorităților române ca stat membru al Uniunii Europene privind cerințelor referitoare la structura acționariatului farmaciilor veterinare, având ca obiect posibila încălcare a prevederilor Directivei 2006/123/CE privind serviciile în cadrul

pieței interne de către anumite acte care reglementează funcționarea farmaciilor veterinare în România).

68. Curtea constată că, prin introducerea unor prevederi referitoare la organizarea și funcționarea farmaciilor veterinare și a punctelor farmaceutice veterinare, se evită apariția unor situații de restricționare a concurenței pe piața comercializării cu amănuntul a produselor medicinale veterinare, și, în același timp, se elimină crearea unor drepturi exclusive în favoarea medicului veterinar de liberă practică în înființarea și deținerea unităților farmaceutice veterinare. Din această perspectivă, Curtea consideră că **modificările operate au ca scop asigurarea unei piețe reglementate care să țină seama, pe de o parte, de dreptul oricărei persoane la un mediu înconjurător sănătos și echilibrat ecologic și, pe de altă parte, de accesul liber al persoanei la o activitate economică, precum și libera inițiativă, în condițiile stabilite prin lege.** Or, în acest caz, ținând cont de importanța domeniului vizat, **legiuitorul a înțeles să păstreze exclusivitatea medicilor veterinari în ceea ce privește activitatea de prescriere a produselor biologice, antiparazitare de uz special și medicamentelor de uz veterinar, eliminând exclusivitatea cu privire la activitatea de comercializare a acestora, în condițiile în care această piață este una reglementată, supusă autorizării statului, deci controlată de autoritatea publică.** Măsura este de natură să asigure un **just echilibru între cerințele de interes general referitoare la sănătatea publică și interesul privat referitor la organizarea și funcționarea farmaciilor veterinare și a punctelor farmaceutice veterinare** și întrunește exigențele referitoare la caracterul adecvat și necesar realizării scopului pentru care au fost edictate.

69. Noua reglementare este în acord și cu art. 66 alin. (1) din Directiva 2001/82/CE care prevede obligația tuturor statelor membre de a lua măsurile necesare pentru a se asigura că vânzarea cu amănuntul a produselor medicinale veterinare este efectuată doar de către persoane autorizate să efectueze această activitate conform legislației naționale, întrucât, potrivit art. 37 alin. (3) și (4) din Legea nr. 160/1998, în forma modificată, „Activitatea din cadrul farmaciilor veterinare și al punctelor farmaceutice veterinare este coordonată de medici veterinari cu drept de liberă practică”, iar „Depozitele farmaceutice veterinare, farmaciile veterinare și punctele farmaceutice veterinare funcționează în baza autorizației/înregistrării sanitar-veterinare emise de Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru

Siguranța Alimentelor, prin direcțiile sanitar-veterinare și pentru siguranța alimentelor județene, respectiv a municipiului București”. Mai mult, potrivit alin. (7) al aceluiași articol, „Produsele medicinale veterinare care conțin substanțe din categoria stupefiante, psihotrope, precum și produsele medicinale veterinare care conțin substanțe aflate sub control național sunt utilizate și se administrează doar de către medicii veterinari, atât la sediul unităților de asistență medicală veterinară, cât și în condiții de teren; medicul veterinar întocmește și păstrează un registru de evidență a acestor produse medicinale veterinare, care este prezentat organelor de control sau de inspecție, la solicitarea acestora”.

70. Așa fiind, în raport cu prevederile europene mai sus menționate, rezultă că demersul normativ și-a atins finalitatea propusă, prin îndeplinirea condițiilor de fond cerute de dispozițiile Directivei 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale, așa cum a fost modificată prin Directiva 2013/55/UE, consolidând astfel cadrul legislativ național în domeniu.

71. În acest context normativ, național și european, **împrejurarea că, anterior modificărilor operate de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 70/2017 asupra Legii nr. 160/1998, Curtea Constituțională a analizat unele dispoziții ale legii, constatând conformitatea lor cu Legea fundamentală, nu împiedică legiuitorul ca, în considerarea unor argumente precum cele înfățișate în prealabil, în cadrul marjei proprii de apreciere, să modifice aceste dispoziții, în procedura de transpunere a legislației europene, asigurând conformitatea dreptului intern cu actele obligatorii ale Uniunii Europene, în temeiul art. 148 din Constituție.** Noile reglementări pot fi supuse controlului de constituționalitate (cauza de față fiind un exemplu în acest sens), instanța constituțională având competența de a se pronunța asupra modului în care legiuitorul a respectat procedurile de legiferare și drepturile și libertățile fundamentale prevăzute în Constituție.

72. Având în vedere aceste aspecte, Curtea constată că **modificările prevăzute de dispozițiile art. I pct. 3 și 4 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 70/2017 privind modificarea și completarea Legii nr. 160/1998 pentru organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar, astfel cum au fost modificate prin legea sa de aprobare, sunt constituționale prin raportare la prevederile art. 34 alin. (1) și (2) din Constituție.**

73. Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 146 lit. a) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 11 alin. (1) lit. A. a), al art. 15 alin. (1) și al art. 18 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, obiecția de neconstituționalitate formulată de un număr de 55 de deputați aparținând Grupului parlamentar al Partidului Național Liberal și constată că dispozițiile Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 70/2017 privind modificarea și completarea Legii nr. 160/1998 pentru organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 1 februarie 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent-șef,
Mihaela Senia Costinescu

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

AGENȚIA NAȚIONALĂ DE CADASTRU ȘI PUBLICITATE IMOBILIARĂ

ORDIN

privind aprobarea începerii lucrărilor de înregistrare sistematică a imobilelor, pe sectoare cadastrale, în 7 unități administrativ-teritoriale din județul Teleorman

Având în vedere prevederile art. 11 alin. (1) din Legea cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și ale art. 15 alin. (3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.288/2012, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul art. 3 alin. (13) din Legea cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

directorul general al Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se aprobă începerea lucrărilor de înregistrare sistematică a imobilelor, pe sectoare cadastrale, situate pe teritoriul a 7 unități administrativ-teritoriale din județul Teleorman, după cum urmează:

- a) unitatea administrativ-teritorială Buzescu — sectoarele cadastrale nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 15, 23 și 24;
- b) unitatea administrativ-teritorială Mavrodin — sectoarele cadastrale nr. 6, 16, 17, 19 și 20;
- c) unitatea administrativ-teritorială Măldăeni — sectoarele cadastrale nr. 9, 10, 11, 13, 16, 17 și 23;
- d) unitatea administrativ-teritorială Nenciulești — sectoarele cadastrale nr. 19, 20, 22, 23, 25 și 26;
- e) unitatea administrativ-teritorială Peretu — sectoarele cadastrale nr. 1, 2, 8 și 10;
- f) unitatea administrativ-teritorială Plosca — sectoarele cadastrale nr. 1, 2 și 9;
- g) unitatea administrativ-teritorială Roșiori de Vede — sectoarele cadastrale nr. 13, 14, 15, 16, 26, 31, 36 și 37.

Art. 2. — Reprezentarea grafică a sectoarelor cadastrale în care se desfășoară lucrările de înregistrare sistematică a imobilelor este prevăzută în anexele nr. 1—7 la prezentul ordin.

Art. 3. — Anexele nr. 1—7*) fac parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 4. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Directorul general al Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară,
Radu-Codruț Ștefănescu

București, 29 ianuarie 2018.
Nr. 108.

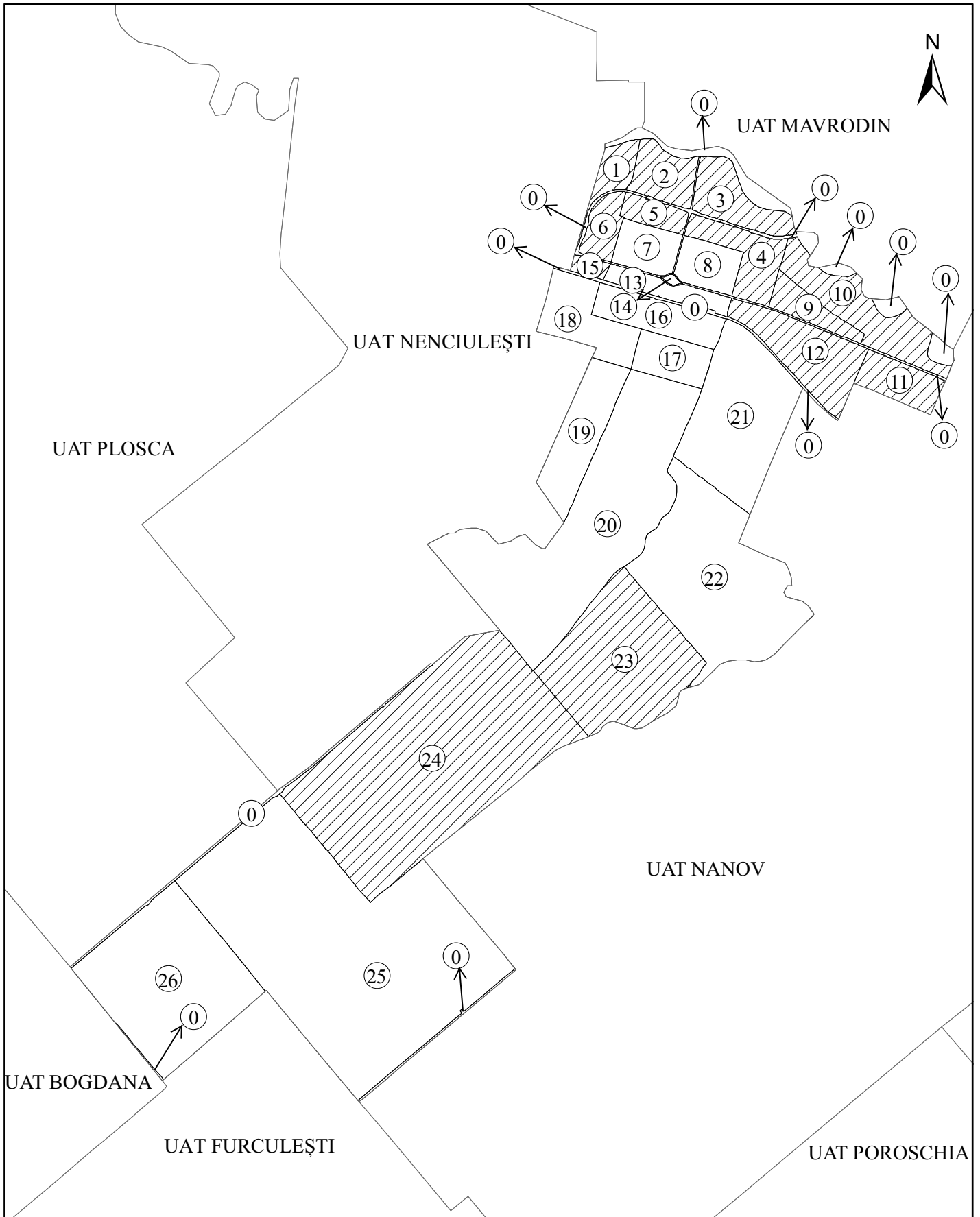
*) Anexele nr. 1—7 sunt reproduse în facsimil.

Reprezentarea grafică a sectoarelor cadastrale în care se desfășoară lucrări de înregistrare sistematică

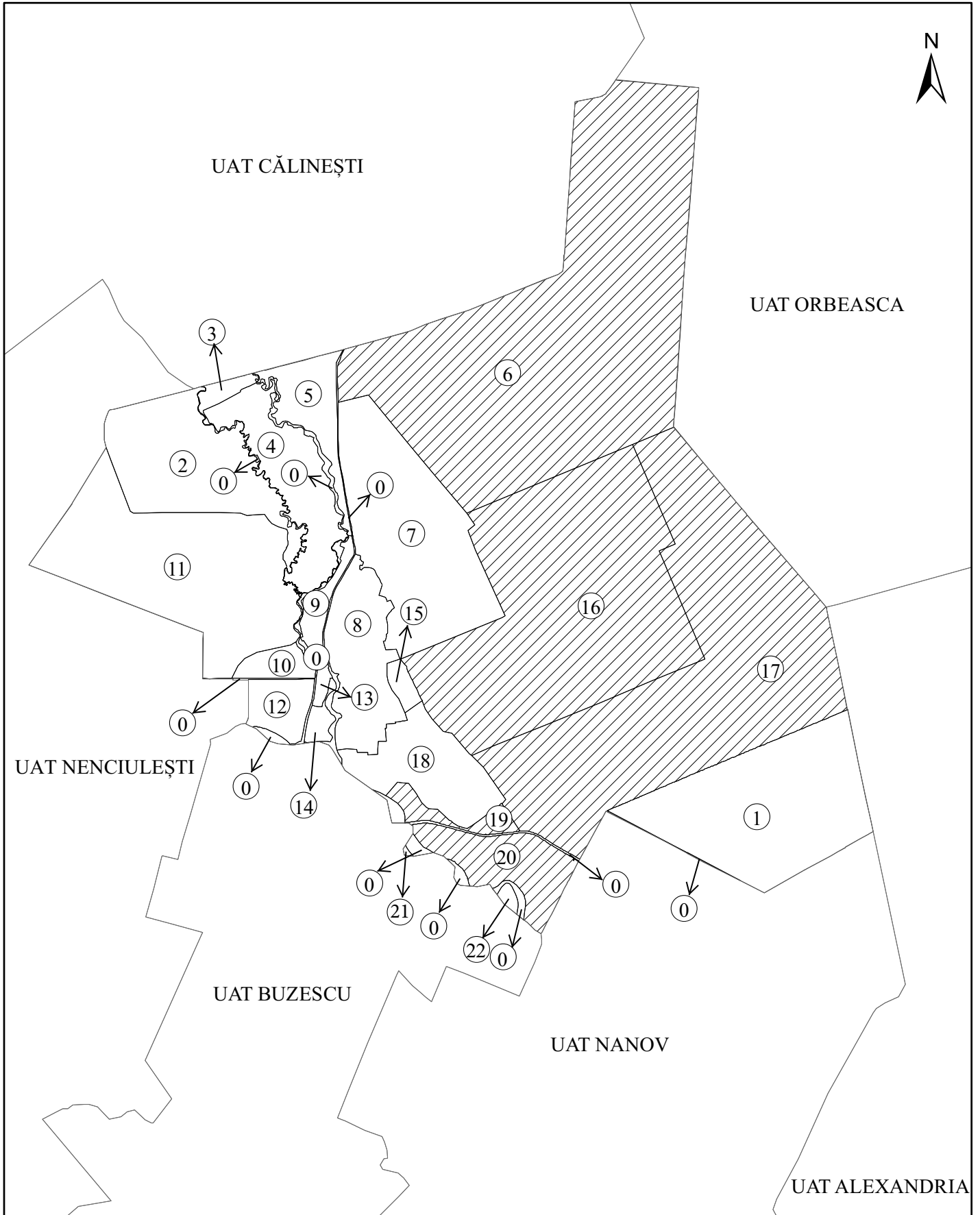
Județ: TELEORMAN

UAT: BUZESCU

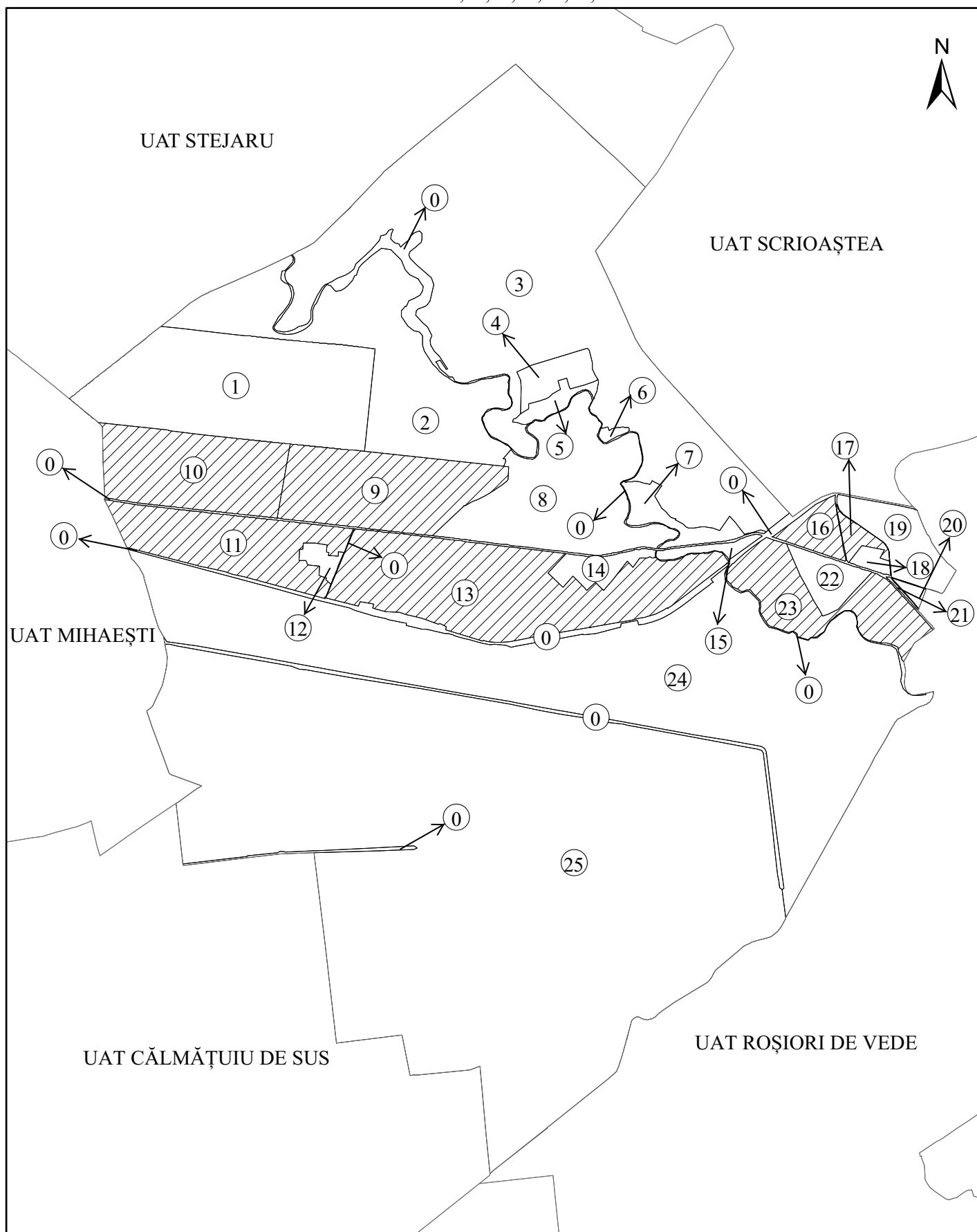
Sectoare: 1,2,3,4,5,6,9,10,11,12,15,23,24

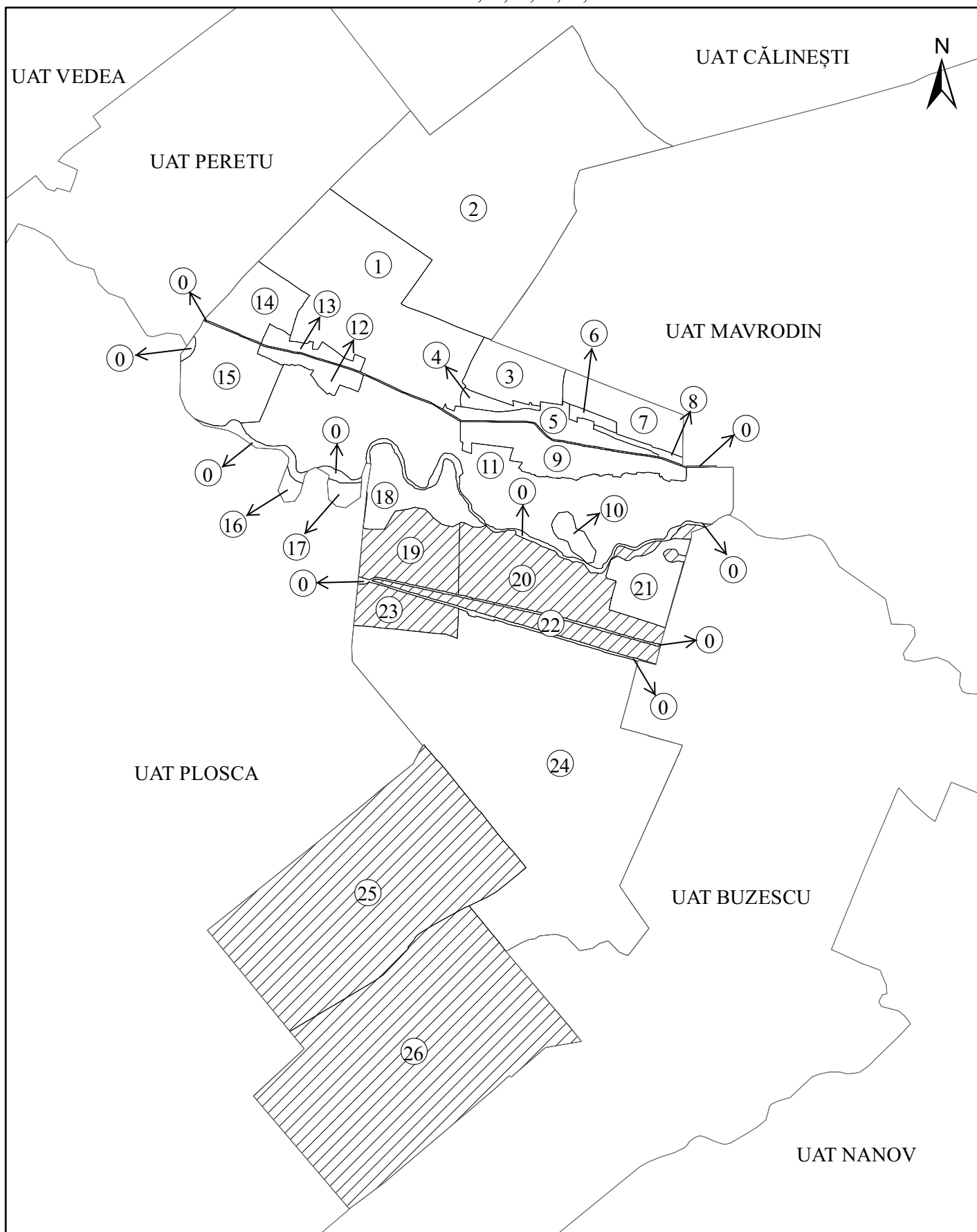
Reprezentarea grafică a sectoarelor cadastrale în care se desfășoară lucrări de înregistrare sistematică
Județ: TELEORMAN
UAT: MAVRODIN
Sectoare: 6,16,17,19,20

Reprezentarea grafică a sectoarelor cadastrale în care se desfășoară lucrări de înregistrare sistematică
 Județ: TELEORMAN
 UAT: MĂLDĂENI
 Sectoare: 9,10,11,13,16,17,23

Reprezentarea grafică a sectoarelor cadastrale în care se desfășoară lucrări de înregistrare sistematică
Județ: TELEORMAN
UAT: NENCIULEȘTI
Sectoare: 19,20,22,23,25,26

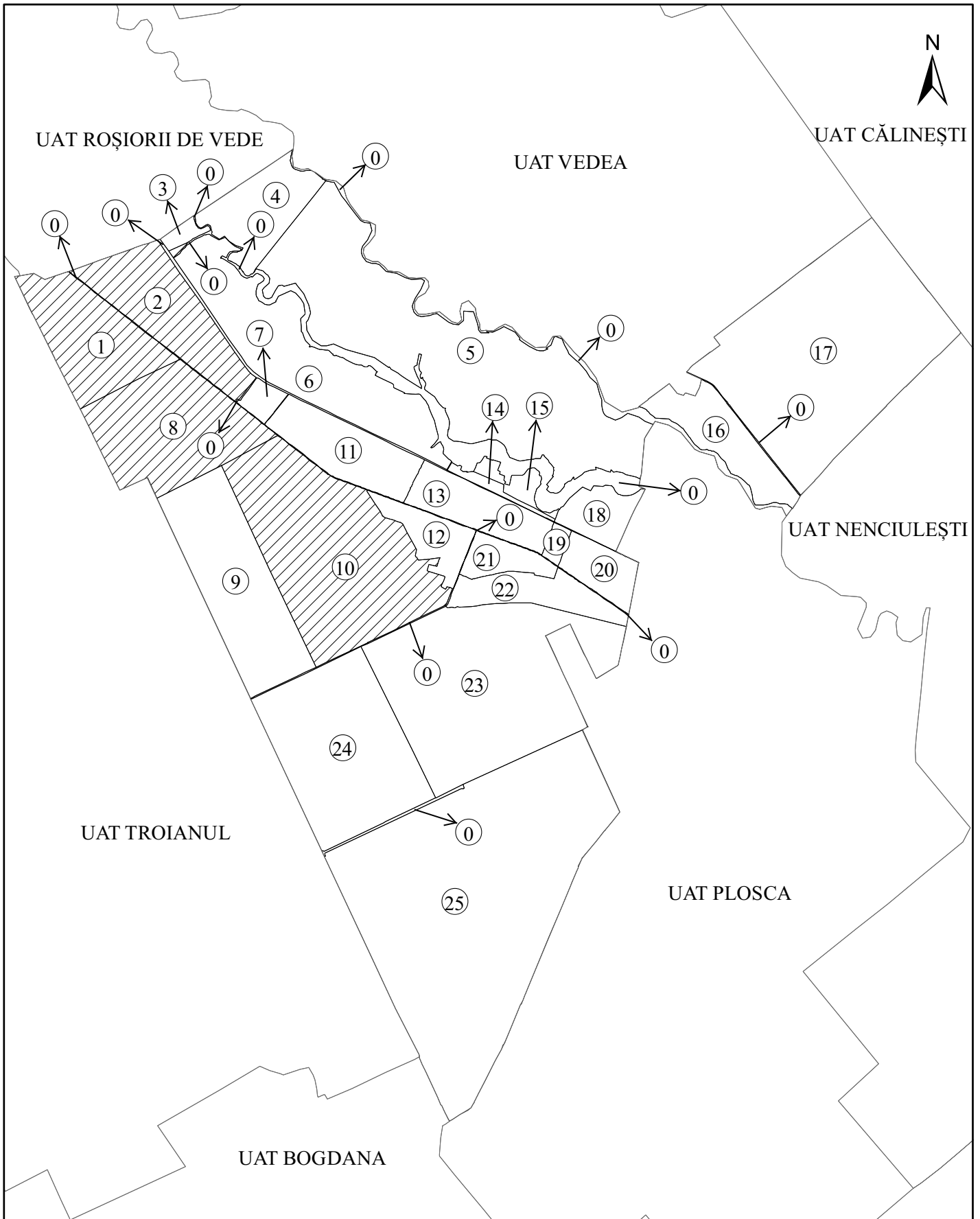

Reprezentarea grafică a sectoarelor cadastrale în care se desfășoară lucrări de înregistrare sistematică

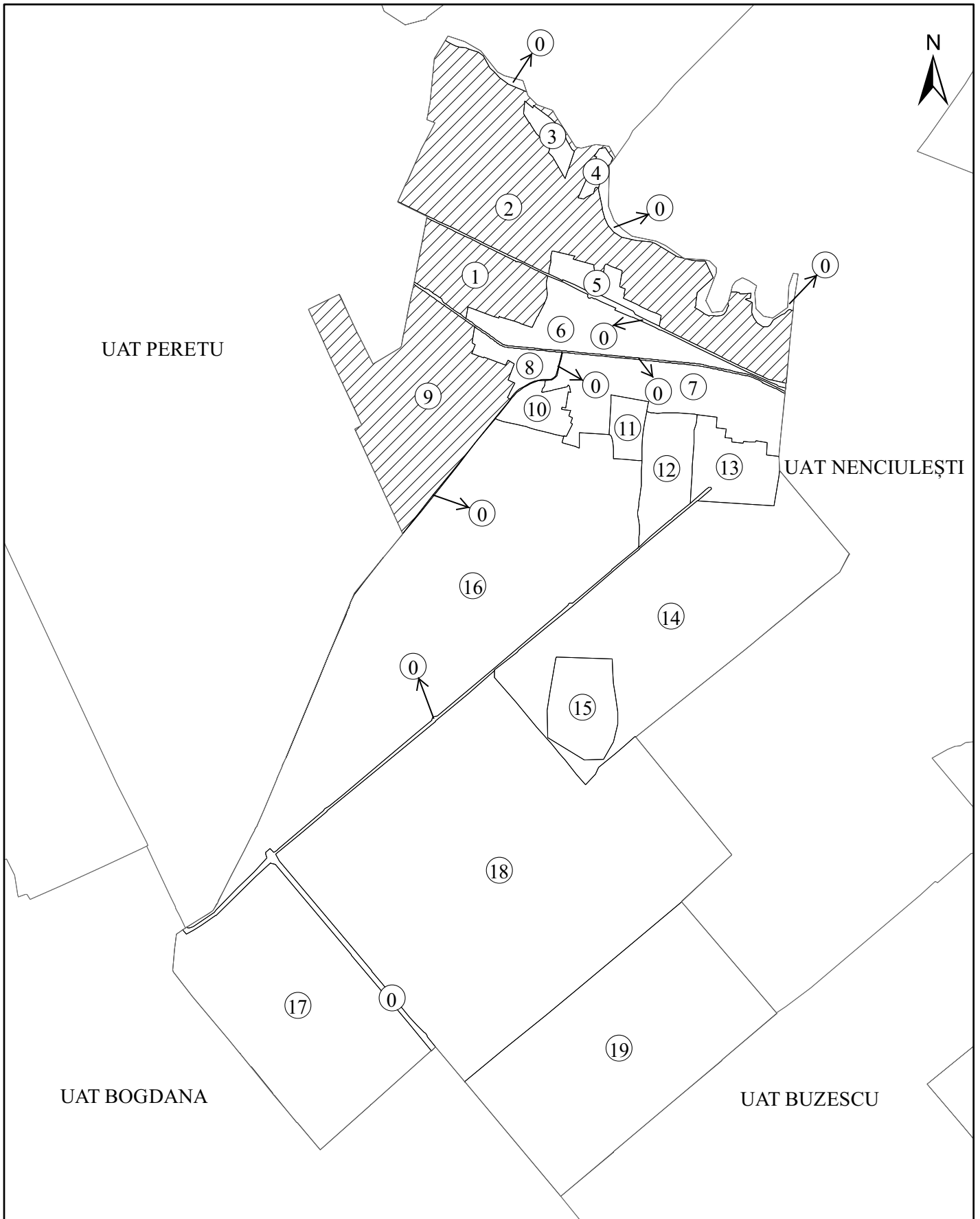
Județ: TELEORMAN

UAT: PERETU

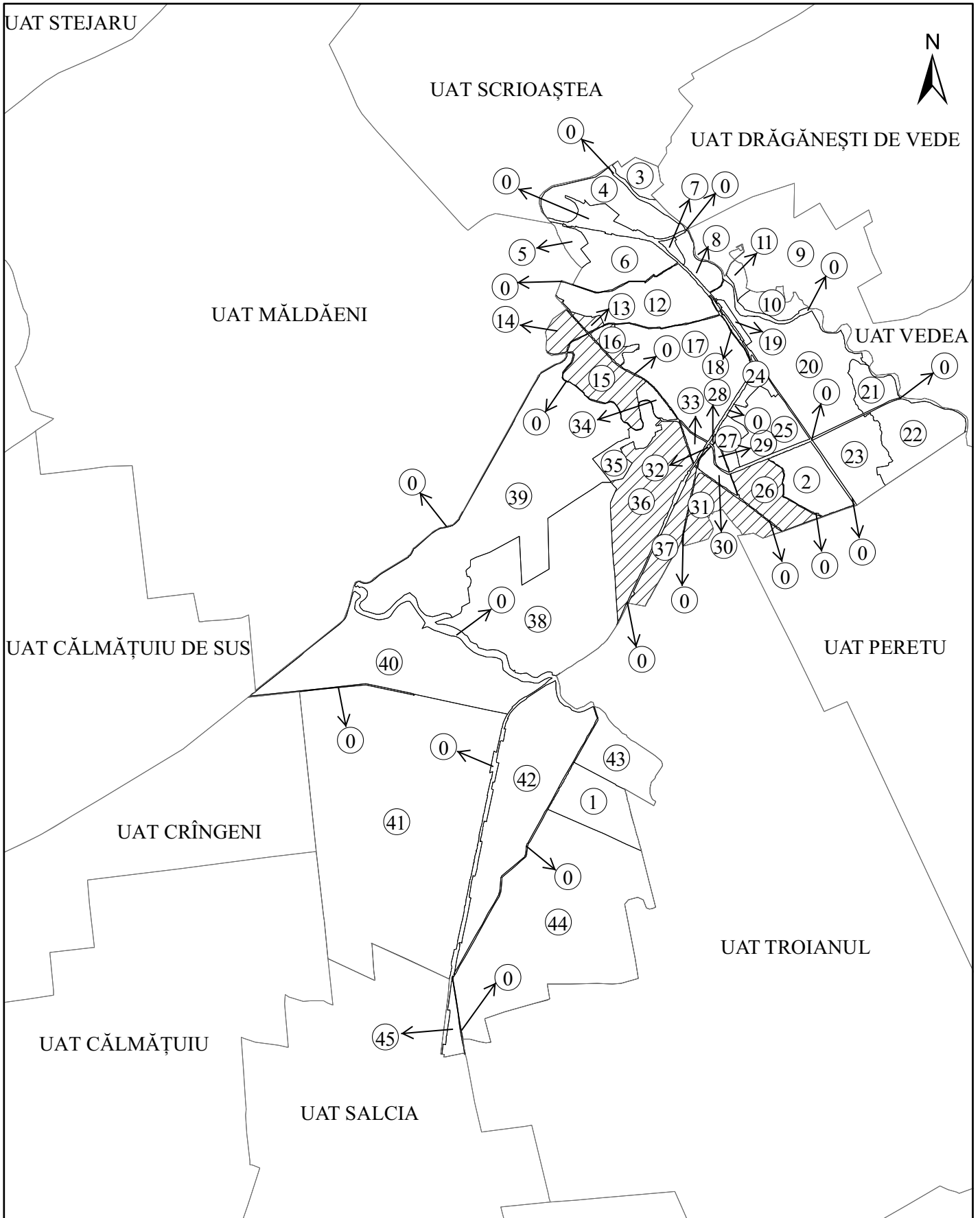
Sectoare: 1,2,8,10

Reprezentarea grafică a sectoarelor cadastrale în care se desfășoară lucrări de înregistrare sistematică
Județ: TELEORMAN
UAT: PLOSCA
Sectoare: 1,2,9

Reprezentarea grafică a sectoarelor cadastrale în care se desfășoară lucrări de înregistrare sistematică
 Județ: TELEORMAN
 UAT: ROȘIORI DE VEDE
 Sectoare: 13,14,15,16,26,31,36,37

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC

— Prețuri pentru anul 2018 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	1.310	360	131
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	1.640		150
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	2.460		220
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	470		50
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	1.880		170
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	1.750		160
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	600		55
8.	Colecția Legislația României	500	130	
9.	Colecția Hotărâri ale Guvernului României	800		75

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC

— Prețuri pentru anul 2018 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	60	150	380	910	2.000	550	1.380	3.450	8.280	18.220
ExpertMO	100	250	630	1.510	3.320	1.000	2.500	6.250	15.000	33.000

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	70	180	450	1.080	2.380	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	120	300	750	1.800	3.960	1.200	3.000	7.500	18.000	39.600

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	70 lei/an
--	-----------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
 IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
 și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
 (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
 Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
 Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
 bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
 Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

